

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Bakalářská práce

2024

Lucie Gajdová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Otázka potratů v politické komunikaci Donalda Trumpa

Bakalářská práce

Autorka práce: Lucie Gajdová

Studijní program: Teritoriální studia

Vedoucí práce: Mgr. Jana Sehnálková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 29. července 2024

Lucie Gajdová

Bibliografický záznam

GAJDOVÁ, Lucie. *Otázka potratů v politické komunikaci Donalda Trumpa*. Praha, 2024. 78 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jana Sehnálková, Ph.D.

Rozsah práce: 118 827

Abstrakt

V roce 2016 americké politické vody rozvířil prezidentský kandidát za Republikánskou stranu, realitní magnát, miliardář a celebrita Donald Trump. V rámci své politické kampaně Trump věnoval zvláštní pozornost tématům náboženské skupiny bělošských evangelikálů, kteří tradičně tvoří i třetinu republikánských voličů. Jedním z těchto témat bylo politické řešení otázky potratů, jejich omezení a případně zákaz. Tato práce se zabývá právě otázkou potratů v Trumpově politické komunikaci a analýzou souvisejících Trumpových výroků. V ústředí stanovené hypotézy stojí Trumpovy snahy o vlastní legitimizaci a současně o delegitimizaci jeho politických oponentů. K potvrzení stanovené hypotézy je v práci v rámci obsahové analýzy využito i analytického nástroje strategických funkcí Paula Chiltona a Christiny Schäffnerové, jejichž jádrem je právě úsilí politických aktérů o vlastní legitimizaci. Práce dochází k výsledku, že Trump používal motiv potratů v hojně míře zejména k prezentaci vlastních úspěchů na poli omezování práva na potrat a tím k legitimizaci sebe sama. Zároveň Trump otázku potratů používal v politickém boji proti opozici z řad Demokratické strany, čímž usiloval o delegitimizaci jejích představitelů, ale i strany samotné.

Abstract

In 2016, the American political waters stirred the Republican Party's presidential candidate, real estate tycoon, billionaire and celebrity Donald Trump. During his political campaign, Trump paid special attention to issues of religious group of white evangelicals, who traditionally form even a third of the Republican votes. One of these themes was the political solution of the abortion issue, its restriction, or ban. This paper offers an analysis of Trump's statements related to the issue of abortions in political communication of Donald Trump. At the heart of the stated hypothesis lies Trump's efforts to both self-legitimize and delegitimize his political opponents. To confirm the stated hypothesis, the thesis also employs Paul Chilton and Christina Schäffner's analytical tool of strategic functions within the framework of content analysis. These functions are based on analyzing efforts of political actors to self-legitimate. The paper concludes that Trump has used the abortion motif extensively, particularly to present his own achievements in the field of restricting abortion rights and thus to legitimize himself. At the same time, Trump has used the abortion issue in the

political fight against the opposition Democratic Party, thereby to delegitimize its representatives, but also the party itself.

Klíčová slova

Donald Trump, potraty, USA, politická komunikace, legitimizace, kulturní války, bělošští evangelikálové, Republikánská strana, obsahová analýza

Keywords

Donald Trump, abortions, USA, political communication, legitimization, culture wars, white evangelicals, the Republican Party, content analysis

Title

The Issue of Abortion in Donald Trump's Political Communication

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce za její cenné připomínky a konzultace při vypracování práce. Zároveň bych chtěla poděkovat svým nejbližším za trpělivost a oporu.

Obsah

Úvod	14
1. Kvalitativní obsahová analýza	26
1.1. Strategické funkce	28
2. Potraty a americká společnost	31
3. Trump a evangelikálové.....	35
4. Analýza	37
4.1. Postup	37
4.2. Kategorie.....	40
4.2.1. Vlastní identita.....	40
4.2.2. Pro-life postoj jako znak morální kvality	46
4.2.3. Politický boj.....	50
4.3. Statistika	57
5. Výsledky	59
5.1. Předvolební kampaň od roku 2015 do listopadu roku 2016	59
5.2. Období prezidentství a prezidentské kampaně v roce 2020	62
5.3. Předvolební prezidentská kampaň pro rok 2024	65
Závěr.....	67
Summary.....	70
Použitá literatura	74
Seznam příloh	82

Úvod

V roce 2016 se ve Spojených státech amerických konaly prezidentské volby, které významně zasáhly do vnímání USA jako morální autority a země svobody.¹ Hlavní podíl na tomto vývoji měl realitní magnát, miliardář a celebrita Donald J. Trump, který v prezidentských volbách v roce 2016 coby kandidát Republikánské strany porazil zkušenou političku a bývalou první dámu Hillary Clintonovou, která kandidovala za Demokratickou stranu.

Coby kandidát Trump svou kampaní prohluboval v duchu pravicového populismu propast mezi „obyčejnými“ Američany, typicky bělochy dělnických profesí a nižšího vzdělání, a elitou. Do role „nepřítele“ rovněž stavěl přistěhovalce z Mexika a dalších zemí. Významným nástrojem v jeho počínání byl strach a hněv, které účelově zvolenou rétorikou šířil v řadách právě obyčejných Američanů.² Základní vlastností této Trumpovy rétoriky bylo, že k popisu možných vnějších a vnitřních hrozeb používal absolutní obraty, které nepřipouštěly pochybnost, ani vyjednávání.³ Ve své štvavé kampani Trump mimo jiné používal i otázky, které leží v centru kulturních válek, jako je otázka umělého přerušování těhotenství, resp. potratů.⁴

Součástí republikánské politiky se protipotratová rétorika stala až začátkem 70. let 20. století s kandidaturou Richarda Nixona, který přijal odmítavý postoj k potratům za součást politické strategie k odlákání katolických voličů straně demokratů. Vyhraněný postoj k potratům tak tvořil významnou část politické strategie v prezidentské kampani.⁵ Donald Trump se k těmto postojům připojil v roce 2015,

¹ Bruce Stokes, „The Decline of the City Upon a Hill“, *Foreign Affairs*, 17. října 2022, <https://www.foreignaffairs.com/united-states/decline-city-upon-hill> (staženo 25. října 2023).

² Simon Mollan a Beverly Geesin, „Donald Trump and Trumpism: Leadership, Ideology and Narrative of the Business Executive Turned Politician“, *Organization* 27. č. 3 (2020): 405–418, <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1177/1350508419870901> (staženo 12. prosince 2023).

³ Richard S. Conley, *Donald Trump and American Populism* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2020). s. 209.

⁴ Thomas Ferguson, Benjamin I. Page, Jacob Rothschild, Arturo Chang, a Jie Chen, „The Roots of Right-Wing Populism: Donald Trump in 2016“, *International Journal of Political Economy* 29. č. 2 (2020): 102–123, <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1080/08911916.2020.1778861> (staženo 12. prosince 2024).

⁵ Linda Greenhouse a Reva B. Siegel, „Before (and After) Roe v. Wade: New Questions About Backlash“, *The Yale law journal* 120, č. 8 (červen 2011): 2028–2087, <https://www.jstor.org/stable/41149586> (staženo 25. října 2023).

kdy oznámil svou kandidaturu na prezidenta za Republikánskou stranu.⁶ Zajímavé je, že Trump zaujal protipotratový postoj i přesto, že ještě koncem 90. let byl jeho postoj k otázce potratů prokazatelně liberální, tj. „*pro-choice*“.⁷ Zastánci *pro-choice* přístupu razí liberální přístup k otázce potratů zejména s argumentem svobodné volby o vlastním těle a o vlastní reprodukci.⁸ Zatímco výchozím požadavkem *pro-life* postoje je úplný zákaz potratů, ortodoxní zastánci *pro-choice* postoje prosazují dostupnost potratů na požádání matky.

Platí, že problematika potratů a postoj k této otázce tvoří v americké politice významně polarizující téma a má vliv na jednání voličů. Jedná se o silné politické téma a jako takovému mu nelze upřít místo v politické komunikaci, když jde o téma týkající se značné části společnosti a vzbuzující významné emoce. Cílem této práce bude odpovědět na výzkumnou otázku, která stojí: Jak Donald Trump používal otázku potratů ve své politické komunikaci v období od roku 2015 do roku 2023 ve vztahu k vlastní osobě a ke svým politickým oponentům? A ověřit tak stanovenou hypotézu, že Donald Trump využívá téma potratů ve své politické komunikaci:

- 1) k vlastní legitimizaci vynášením svých politických úspěchů na poli *pro-life* agendy, totiž omezování práva na potrat, s důrazem na jeho rozhodnutí jmenovat do senátu Nejvyššího soudu *pro-life* soudce. Trump se tak představuje voličům, a to zejména těm z řad evangelikálů, jako legitimní kandidát a vykonavatel funkce prezidenta;
- 2) k delegitimizaci jeho politických oponentů, a to zejména za použití obviňování, zavádějících informací, dezinformací a lží. Trumpovo pojetí otázky potratů je postaveno primárně na emocích, a nikoliv na racionálních argumentech. Trump otázku potratů využívá proti demokratickým kandidátům, které svou rétorikou staví do pozice extrémních podporovatelů umělých přerušení těhotenství.

⁶ Rupert Neate, „Donald Trump Announces US Presidential Run with Eccentric Speech“, *The Guardian*, 16. června 2015, <https://www.theguardian.com/us-news/2015/jun/16/donald-trump-announces-run-president> (staženo 25. října 2023).

⁷ „Trump in 1999: ‘I am Very Pro-Choice’“, *NBCNews*, 8. července 2015, <https://www.nbcnews.com/meet-the-press/video/trump-in-1999-i-am-very-pro-choice-480297539914> (staženo 25. října 2023).

⁸ B. J. Rye a Angela Underhill, „Pro-choice and Pro-life Are Not Enough: An Investigation of Abortion Attitudes as a Function of Abortion Prototypes“, *Sexuality and Culture* 24 (2020): 1829–1851, <https://link.springer.com/article/10.1007/s12119-020-09723-7> (staženo 5. prosince 2023).

Donalda Trumpa lze považovat za jednoho z nejúspěšnějších představitelů pravicového populismu. Lze tvrdit, že za své úspěchy vděčí zdařilému politickému marketingu, často překračujícímu pravidla zavedené konvence, jehož nezbytnou součástí je bez pochyby cílení na konkrétní skupinu voličů vybranou rétorikou a oslovení těchto voličů takovým způsobem, který prosazuje jejich hodnoty. S tímto přístupem souvisí politika identity (z angl. identity politics), která účelově míří na konkrétní skupinu obyvatelstva na základě její identity, kterou může určovat například pohlaví, sexualita, třída, náboženské vyznání, rasa apod. s tím, že se jí snaží oslovit vyzdvihováním témat, která v takové skupině obzvláště rezonují a jsou pro ni důležitá.⁹ Značnou část Trumpových voličů, jakož i voličů republikánů, dlouhodobě tvoří bělošští evangelikálové, kteří zpravidla zastávají k potratům silně konzervativní postoj postavený na morálních hodnotách a základních principech opírajících se o jejich náboženství.¹⁰ Právě tato skupina voličů byla v souvislosti s tématem potratů cílovou skupinou Trumpovy politiky identity. Debata o otázce potratů zahrnuje střet hodnot morálky a tradiční rodiny s progresivními přístupy ohledně genderu, postavení mužů a žen a práv žen rozhodovat o vlastním těle, jakož i postoj k fundamentální otázce, kdy vzniká život. Jako taková je otázka potratů srozumitelná většině společnosti v tom ohledu, že se může týkat každého z nás a zahrnuje základní principy lidského života, každý si tak na ni může udělat vlastní názor a zastávat konkrétní postoj. Apel na morální hledisko umělého přerušování těhotenství tak představuje nástroj, který lze v politické kampani využít k podpoře pro-life skupin, ale i proti opozici zpochybňováním jejich morálních hodnot a postojů.

V práci se zaměřím na období od roku 2015 do roku 2023 z toho důvodu, že v roce 2022 Trump oznámil svou kandidaturu na prezidenta v nadcházejících prezidentských volbách. Důležitým faktorem pro potřeby této práce je skutečnost, že vývoj událostí na poli potratů nabral v roce 2022 odlišný směr než během první Trumpovy prezidentské kampaně, a to v důsledku rozhodnutí Nejvyššího soudu o převedení

⁹ Suzanna Danuta Walters, „In Defense of Identity Politics“, *Signs* 43, č. 2 (2018): 473–488, <https://www.jstor.org/stable/26553011> (staženo 3. února 2024).

¹⁰ White Evangelicals See Trump as Fighting for Their Beliefs, Though Many Have Mixed Feelings About His Personal Conduct, *Pew Research Center*, 12. března 2020, <https://www.pewresearch.org/religion/2020/03/12/white-evangelicals-see-trump-as-fighting-for-their-beliefs-though-many-have-mixed-feelings-about-his-personal-conduct/> (staženo 10. ledna 2024).

legislativních pravomocí v úpravě otázky potratů na státy federace. Pozornost veřejnosti, která se upínala na Donalda Trumpa, tak zohledňovala i tuto skutečnost, na které měl Trump významný podíl, když do senátu Nejvyššího soudu jmenoval tři konzervativní soudce. Trump tak v době svého prezidenství jmenoval nejvyšší počet soudců do Nejvyššího soudu od doby prezidentství Richarda Nixona.¹¹ Trump v tuto dobu zároveň ve svých prohlášeních nekonkuroval pouze demokratickému prezidentskému kandidátovi, ale i svým spolustraníkům z řad republikánů, což mohlo mít na jeho rétoriku významný vliv nejenom v otázce potratů.

K odpovědi na otázku a k ověření hypotézy využiji kvalitativní obsahové analýzy, kterou podpořím využitím analytického nástroje strategických funkcí, nebo také strategií, jazykovědců Paula Chiltona a Christiny Schäffnerové, které autoři vytvořili pro snazší a systematictější analýzu politického diskurzu. Chilton a Schäffnerová ve své práci *Discourse and Politics* předložili tři druhy strategií, tj. 1) strategii nátlaku, 2) strategii legitimizace a delegitimizace a 3) strategii reprezentace a zkreslení.¹² Tyto strategie politický aktér ve své jazykovém projevu používá pro dosažení vlastních zájmů.¹³ Blíže se strategickými funkcemi budu zabývat v samostatné části této práce. Předmětem obsahové analýzy jsou politické veřejné výroky Donalda Trumpa, které učinil od roku 2015 do konce roku 2023 v médiích v rámci řízených debat, případně rozhovorů, resp. během veřejných vystoupení na politických mítincích a podobných událostech, případně na sociální síti Twitter, resp. X, a které se přímo, či nepřímo dotýkaly otázky potratů (za nepřímé považuji takové výroky, ve kterých Trump odkázal na náboženské a morální hodnoty, ze kterých jasně vyplývá pro-life konotace).

Obsahovou analýzou kódováním označím tyto výroky, které následně rozdělím do kategorií na základě jejich obsahu. Tabulka s přehledem kódů je k dispozici v příloze této práce. S důrazem na stanovenou hypotézu, jejímž jádrem je Trumpova

¹¹Anita Kumar, „Trump’s legacy is now the Supreme Court“, *Politico*, 26. září 2020, <https://www.politico.com/news/2020/09/26/trump-legacy-supreme-court-422058> (staženo 10. dubna 2024).

¹² Paul Chilton a Christina Schäffner, „Discourse and politics“ in *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*, ed. Teun A. Van Dijk (London: SAGE Publications Ltd, 2011), 303–330. <https://doi.org/10.4135/9781446289068> (staženo 5. července 2024).

¹³ Paul Chilton, *Analysing Political Discourse : Theory and Practice* (London: Routledge, 2004), s. 46–47.

snaha o legitimizaci či delegitimizaci sebe a dalších politických aktérů, obsahovou analýzou tyto kategorie stanovím podle 1) politického aktéra, kterého se skupina výroků týká, tj. samotného Trumpa, Trumpových spolustraníků, spolupracovníků, případně dalších spřízněných aktérů, nebo opozičních aktérů; 2) podle účelu, jaký má skupina výroků v Trumpově politické komunikaci, tj. jak na voliče tyto výroky mají působit, co jejich prostřednictvím Trump voličům sděluje, o čem se snaží voliče přesvědčit a jaký záměr a taktiku ve vztahu k legitimizaci Trump zvolil. V ústředí takto vytvořených kategorií tak bude stát politický aktér, jehož obraz se Trump snaží formovat svou potratovou rétorikou. Strategické funkce potom využiji k lepší interpretaci Trumpových výroků a jejich motivace. Vzhledem ke skutečnosti, že samotné strategie jsou politickými aktéry zpravidla využívány ve vzájemných kombinacích, vzájemně se doplňují a posilují, využiji v analýze k dosažení co nejkomplexnějšího výsledku všech tří.

V první kapitole práce představím vybranou metodu kvalitativní obsahové analýzy a dále se zaměřím na strategické funkce a vysvětlím zde jejich vlastnosti. V následující kapitole se budu věnovat otázce umělého přerušování těhotenství a její důležitosti pro americké voliče. Pokusím se zde stručně shrnout, jaký byl vývoj postoje americké společnosti k otázce potratů a zároveň se zde zaměřím na skupiny voličů, pro které je otázka potratů významným faktorem v jejich politické volbě. Ve čtvrté kapitole se zaměřím na Donalda Trumpa a jeho vliv na voliče evangelické víry. Pokusím se zde zachytit podstatu vzájemného vztahu Trumpa s evangelikály a v čem tkví Trumpovo kouzlo pro tuto skupinu voličů. Následovat bude samotná analýza, ve které budu zvolenou metodou analyzovat Trumpovy výroky a jejich politický účel. V poslední části práce vyhodnotím výsledky analýzy.

Za politickou komunikaci Donalda Trumpa lze považovat veškeré formy komunikace, které realizoval coby individuální politický aktér za účelem dosažení určitých cílů, konkrétně získání přízně voličů na úkor demokratického protikandidáta, anebo vlastního spolustraníka, případně posílení pro-life lobby. V obecné rovině političtí aktéři takto zpravidla usilují o vliv nad stěžejními hodnotami společnosti jako svoboda, rovnost, právo, spravedlnost, důstojnost nebo morálka, případně o vliv nad společnými statky, kam je možné zařadit distribuci veřejných financí, životní prostředí, veřejný prostor, vodu nebo energii. Politická komunikace je tak nástroj,

kterým vybraný politický aktér, v tomto případě Donald Trump, zprostředkovává voličům svou „*politics*“, tedy svůj záměr, program, postoj zahrnující jeho hodnoty ke konkrétnímu problému či otázce za účelem přitáhnutí pozornosti nutné k prosazení těchto *politics*.¹⁴

Klíčovým kontextem pro zpracování této práce je nepochybně postoj amerických voličů k otázce potratů, resp. důležitost, s jakou tito voliči otázku potratů vnímají a jakou roli hraje v jejich rozhodování uchopení práva na potrat politickými aktéry. Přehled politického vývoje otázky potratů zejména ve vztahu k rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Roe v. Wade* přináší práce odbornic na americké právo Greenhouseové a Siegelové *Before (and After) Roe v. Wade: New Questions About Backlash*¹⁵, které sledují postoj amerických politických elit, jakož i aktivistických skupin k otázce potratů s tím, že současně mapují jejich motivaci a souvislosti konkrétního vývoje.¹⁶

Sociologové Wruglerová a Brooks se ve své práci *Out of Step? Voters and Social Issues in U.S. Presidential Elections*¹⁷ zabývají důležitostí společenských otázek, mezi které řadí takové, které se týkají sexuality, morálky, tradičních hodnot, nového životního stylu, náboženství, ale i lidských práv, pro rozhodování amerických voličů. Patří sem tedy i otázka umělého přerušení těhotenství. Autoři ve své sociologicky vedené analýze docházejí k závěrům, že navzdory dosavadnímu smýšlení odborné obce hrají společenské otázky včetně otázky potratů významnou roli v rozhodování voličů, a to dlouhodobě, přičemž ve své analýze zkoumali chování voličů ve vztahu k výsledkům voleb v období od roku 1992 do roku 2012. Zároveň se autoři přiklánějí k tvrzení, že s postupující liberalizací společnosti ohledně společenských otázek může dojít ke zhoršení podmínek pro Republikánskou stranu, a to i s ohledem na tendence k liberalizaci úspěšnějších demokratických kandidátů, a naopak ke konzervativnějším postojům kandidátů ze strany republikánů.¹⁸

¹⁴ Jan Křeček, *Politická komunikace* (Praha: Grada, 2013), s.13-30.

¹⁵ Greenhouse, „Before (and After) Roe v. Wade: New Questions About Backlash“.

¹⁶ Greenhouse, „Before (and After) Roe v. Wade: New Questions About Backlash“.

¹⁷ Emily Wurgler a Clem Brooks, „Out of Step? Voters and Social Issues in U.S. Presidential Elections“, *The Sociological Quarterly* 55. č. 4 (2014): 684–704, <https://www.tandfonline.com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/full/10.1111/tsq.12070> (staženo 5. ledna 2024).

¹⁸ Wurgler, „Out of Step? Voters and Social Issues in U.S. Presidential Elections“.

Otázku potratů nahlíží odlišným způsobem politologové Goren a Chapp, kteří ve své práci *Moral Power: How Public Opinion on Culture War Issues Shapes Partisan Predispositions and Religious Orientations*¹⁹ tvrdí, že konkrétní postoj k potratům, totiž pro-life nebo pro-choice, nabytý v kontextu kulturních válek, ovlivňuje politické rozhodování voliče větší měrou, než postoj k potratům vybrané politické strany ovlivňuje názor voliče na tuto otázku. Jinými slovy volič, který zastává konkrétní postoj k otázce potratů se ve své politické volbě spíše přikloní k politickému subjektu, který zastává stejný postoj. Na druhou stranu podle autorů platí, že přesvědčení politické strany spíše neovlivní postoj k potratům voliče, který k otázce nezastává vyhraněný postoj. Druhé relevantní tvrzení se týká souvislosti postoje k otázce potratů a náboženství, přičemž v tomto ohledu autoři dovozují, že zde nepřevažuje žádný z vlivů, tzn. že v případě konkrétního jedince může docházet k ovlivňování jeho postoje k potratům ze strany náboženských autorit, a naopak tento jedinec může vlastní náboženské vyhranění přizpůsobovat podle svého postoje k otázce potratů.²⁰

Existuje řada odborných prací zabývajících se taktikou a postoji Donalda Trumpa, jeho osobností a „trumpismem“, totiž ideologií provázející Trumpův vzestup. Politologové Alan Abramowitz a Jennifer McCoyová ve své práci *United States: Racial Resentment, Negative Partisanship, and Polarization in Trump's America*²¹ kladou důraz na polarizující efekt Trumpova působení ve vrcholové politice USA. Tento efekt je podle autorů dán pravicově populistickou podstatou Trumpova politického obrazu, v rámci kterého apeluje na své voliče důrazem na nadřazenost bělochů a zároveň na upadající tendenci USA pod vlivem migrace, působením liberálních elit apod. Podle autorů k polarizaci rovněž přispívá strategie negativního stranictvím (z angl. negative partisanship), kdy se politický aktér v rámci své politické komunikace nutně neztotožňuje s vlastní politickou stranou, resp. nepodporuje takto její program a její názory, ale naopak hlasitě bojuje proti opozici, vyzdvihuje její

¹⁹ Paul Goren a Christopher Chapp, „Moral Power: How Public Opinion on Culture War Issues Shapes Partisan Predispositions and Religious Orientations“, *The American Political Science Review* 111, č. 1 (2017): 110-128, <https://www.jstor-org.ezproxy.is.cuni.cz/stable/26288983?sid=primo&seq=2> (staženo 10. ledna 2024).

²⁰ Goren, „Moral Power: How Public Opinion on Culture War Issues Shapes Partisan Predispositions and Religious Orientations“.

²¹ Alan Abramowitz a Jennifer McCoy, „United States: Racial Resentment, Negative Partisanship, and Polarization in Trump's America“, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, č. 681 (leden 2019): 137-156, <https://www.jstor.org/stable/26966203> (staženo dne 26. prosince 2023).

nedostatky a neúspěchy, odsuzuje její vůdčí osobnosti a buduje tak nenávisť v řadách svých příznivců. Negativní stranictví tímto působí na voliče coby mobilizační nástroj, jehož jádrem je emoce nenávisti. Abramowitz a McCoyová se zabývají primárně obdobím prezidentské kampaně Donalda Trumpa z roku 2016 a Abramowitz v textu s názvem *The Great Alignment: Race, Party Transformation, and the Rise of Donald Trump*²² dochází k závěru, že „[z]a vlády Trumpa jsme byli pravděpodobně svědky nejintenzivnějšího stranického nepřátelství v moderní americké historii.“²³ Přestože autoři zohledňují spíše obecnou rovinu prezentace Donalda Trumpa a jeho vlivu na voliče, dotknou se i tématu rostoucího liberalismu americké společnosti vůči kulturním otázkám, které trápí náboženskou konzervativní společnost, když na ně podle Abramowitze a McCoyové Trump působil svými sliby o jmenování konzervativních soudců.²⁴ Otázka umělého přerušování těhotenství patří do této kategorie. Práce Abramowitze a McCoyové tak nabízí obecný pohled na Trumpovu sebe prezentaci, přičemž autoři práci staví primárně na zkoumání vlivu Trumpovy rétoriky na voliče.

Obdobným tématem se zabývají ekonom Simon Mollan a socioložka Beverly Geesinová, kteří se ve své práci *Donald Trump and Trumpism: Leadership, Ideology and Narrative of the Business Executive Turned Politician*²⁵ zaměřují na osobnost Donalda Trumpa, přičemž pozornost věnují Trumpovým zkušenostem obchodníka a projevům těchto zkušeností v Trumpově kampani. Trumpova identita obchodníka je v práci stěžejním faktorem pro posouzení jeho politických kroků. Autoři hodnotí, že Trumpova zkušenost obchodníka se přímo promítá do jeho politické kampaně, přičemž faktory jako Trumpova obchodní prozíravost, jeho postavení politického outsidera a jeho schopnost narušit tradiční politický establishment v roce 2016 činily z Trumpa atraktivního kandidáta v očích řady voličů. Zároveň autoři konstatují, že

²² Abramowitz, „United States: Racial Resentment, Negative Partisanship, and Polarization in Trump’s America“.

²³ Alan Abramowitz, *The Great Alignment : Race, Party Transformation, and the Rise of Donald Trump* (Yale University Press, 2018), s. 173.

²⁴ Abramowitz, „United States: Racial Resentment, Negative Partisanship, and Polarization in Trump’s America“ a Abramowitz, *The Great Alignment : Race, Party Transformation, and the Rise of Donald Trump*, s. 142-144.

²⁵ Simon Mollan a Beverly Geesin, „Donald Trump and Trumpism: Leadership, ideology and narrative of the business executive turned politician“. *Organization* 27. č. 3 (2020): 405–418. <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1177/1350508419870901> (staženo 12. prosince 2023).

trumpismus a osobnost Trumpa coby úspěšného a známého obchodníka do jisté míry dopomohli mainstreamizaci témat krajně pravicových populistických subjektů jako je Tea Party. Status celebrity, kterou značná část veřejnosti vnímala pozitivně, tak poskytla nástroj pro zprostředkování krajně pravicových myšlenek veřejnosti a zároveň dopomohla jejich přijetí.²⁶

Teoretickým rámcem pravicového populismu se zabývá celá řada odborníků. Cas Mudde a politolog Richard S. Conley se ve svých pracích zabývají populismem v obecné rovině. Mudde ve své práci *The Populist Radical Right: A Reader*²⁷ věnuje pozornost pravicovým formám populismu a je autorem jedné z uznávaných definic konceptu populismu, který označuje za ideologii s tenkým základem (z angl. thin-centered) snadno propojitelnou s dalšími ideologiemi.²⁸ Conley se pak ve své práci s názvem *Donald Trump and American Populism*²⁹ soustředí na populistické vlivy ve Spojených státech s hlavním důrazem na populismus Donalda Trumpa. Jeho práce zároveň nabízí vhled do politické strategie Donalda Trumpa a jeho působení na voliče z hlediska populismu, přičemž Trumpův populismus zasazuje do kontextu historie amerického populismu.

Dále je možné navázat otázkou Trumpova působení na nábožensky orientované voliče. Zajímavá je práce *The Unexpected Orthodoxy of Donald J. Trump: White Evangelical Support for the 45th President of the United States*³⁰ Gerarda Martíi, sociologa, který se zabývá zejména rolí náboženství ve společnosti. Martíi tvrdí, že bělošská evangelická podpora Donaldu Trumpovi vychází z jeho ochoty prosazovat zájmy bílých evangelikálů v palčivých otázkách jako jsou potraty nebo manželství stejnopohlavních párů. S tímto příslibem jsou podle Martíiho bělošští evangelikálové

²⁶ Mollan, „Donald Trump and Trumpism: Leadership, ideology and narrative of the business executive turned politician“.

²⁷ Cas Mudde, *The Populist Radical Right: A Reader* (Abingdon: Routledge, 2017).

²⁸ Cas Mudde, „The Populist Zeitgeist“, *Government and Opposition* 39, č. 4 (2004): 541–563, <https://www.jstor.org/stable/44483088> (staženo 20. března 2024).

²⁹ Richard S. Conley, *Donald Trump and American Populism* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2020).

³⁰ Gerardo Martíi, „The Unexpected Orthodoxy of Donald J. Trump: White Evangelical Support for the 45th President of the United States“, *Sociology of religion* 80, č. 1 (2019): 1–8, <https://doi.org/10.1093/socrel/sry056> (staženo 21. března 2024).

ochotni pominout Trumpovy nedostatky ztělesněné v jeho laxním postoji k víře a jeho pochybném světském životě.³¹

Americký sociolog Philip Gorski nadto ve své práci s názvem *Why Evangelicals Voted for Trump: A Critical Cultural Sociology*³² doplňuje, že společným rysem bělošských evangelikálů podporujících Trumpa je bělošský křesťanský nacionalismus, tj. kulturní rámec, který se snaží zachovat, případně obnovit jedinečnou americkou křesťanskou identitu, případně zvrátit její úpadek s tím, že mimo jiné využívá negativní a apokalyptické vize. Gorski do jisté míry ztotožňuje bělošský křesťanský nacionalismus s trumpismem, když identifikuje společné prvky krevní čistoty, dobývání v zájmu krevního pouta jednoho národa (ve smyslu ochrany země zaslíbené), apokalypsy (míněno ohrožení bělošské křesťanské identity) a konečně nostalgie. Pokud jde o otázku potratů, v případě prezidentských voleb v roce 2016 Gorski připouští, že část evangelikálů volila Trumpa coby menší zlo právě kvůli vidině volného místa v senátu Nejvyššího soudu a možného zvrácení *Roe v. Wade*, když ve své první prezidentské kampani Trump explicitně prohlašoval, že jeho kandidáti budou pro-life.³³

Sociologové Andrew L. Whitehead a Samuel L. Perry se ve své práci s názvem *Taking America Back for God. Christian Nationalism in the United States*³⁴ rovněž zabývají křesťanským nacionalismem. Je zajímavé, že podle sociologického výzkumu těchto autorů nemusí nutně platit, že stoupenci křesťanského nacionalismu jsou rovněž dobří, praktikující křesťané, konečně hodnoty křesťanského nacionalismu se nezřídka rozcházejí s tradičními křesťanskými hodnotami. To lze demonstrovat například na jednom z hlavních témat křesťanského nacionalismu – imigraci, když křesťanští nacionalisté prosazují uzavření hranice a deportaci nelegálních migrantů. Křesťanská víra jako taková nicméně hlásá vzájemnou toleranci, pomoc a lásku bez ohledu na vyznání, státní příslušnost nebo dokonce rasu.³⁵

³¹ Ibid.

³² Philip Gorski, „Why evangelicals voted for Trump. A critical cultural sociology“, *American Journal of Cultural Sociology* 5, (2017): 338–354, <https://doi.org/10.1057/s41290-017-0043-9> (staženo 22. března 2024).

³³ Ibid.

³⁴ Andrew L. Whitehead a Samuel L. Perry, *Taking America Back for God. Christian Nationalism in the United States* (New York: Oxford University Press, 2020).

³⁵ Whitehead, *Taking America Back for God*, s. 10–21.

Pokud jde o konkrétní téma Trumpovy rétoriky, odbornice na jazyk a rétoriku Orly Kayamová se ve své práci s názvem *Donald Trump's Rhetoric. How an Anti-political Strategy Helped Him Win the Presidency*³⁶ zabývá tímto tématem v rámci jeho prezidentské kampaně v roce 2016. Kayamová vychází z konceptů přesvědčování a anti-politiky, tj. odpor vůči tradičnímu politickému establishmentu a jeho kritika, přičemž koncept anti-politiky je v práci Kayamové ústředním bodem podstaty Trumpovy strategie. Kayamová zároveň pracuje se šesti kategoriemi rétorických taktik, tj. 1. anti-politická korektnost (v případě Trumpa spíše nekorektnost), kdy jde o rétorickou taktiku, v rámci které politický aktér odsuzuje tradiční politický establishment a staví se do jeho opozice, 2. negativita (negativní kampaň), 3. jednoduchost (jazyka i řešení), 4. „pouze já mohu“, tedy přesvědčování o vlastní jedinečnosti a schopnosti něco dokázat, 5. hyperbola (jazyková forma přehánění) a 6. „brainwashing“ a marketing (manipulativní jazyk obchodníka). Souhrnným výsledkem je anti-politická rétorická strategie, v jejímž rámci Trump využívá populistickou rétoriku, která ho odlišuje od ostatních kandidátů, a výše uvedené taktiky mu umožňují přehánět závažnost problémů, rétoricky napadat vlastní politické oponenty, zjednodušovat jejich politické postoje a zároveň předkládat jednoduchá řešení komplexních problémů.³⁷

Diskurzivní analýzou Trumpova jazyka se rovněž zabývá odbornice na jazyk a rétoriku Jennifer Sclafaniová, která ve svém textu s názvem *Talking Donald Trump: A Sociolinguistic Study of Style, Metadiscourse, and Political Identity*³⁸ představuje vcelku rozsáhlou analýzu Trumpova jazykového projevu v komparaci s jeho politickými rivaly z řad republikánů, který dává do přímé souvislosti s jeho politickou identitou. Analýza se podobně jako v předchozích případech zabývá obdobím volební kampaně v roce 2016. Přestože se Sclafaniová ve své práci věnuje Trumpově rétorice během prezidentské volební kampaně na obecné úrovni a nesoustředí se na Trumpovu rétoriku v souvislosti s konkrétní politickou otázkou, dodává analýze hlubší rozměr,

³⁶ Orly Kayam, „Donald Trump's rhetoric. How an anti-political strategy helped him win the presidency“, *Language and Dialogue* 2, č. 8 (2018):183–208, <https://doi.org/10.1075/ld.00012.kay> (staženo 27. prosince 2023).

³⁷ Kayam, „Donald Trump's rhetoric. How an anti-political strategy helped him win the presidency“.

³⁸ Jennifer Sclafani, *Talking Donald Trump: A Sociolinguistic Study of Style, Metadiscourse, and Political Identity* (Londýn: Routledge, 2018).

když zohledňuje kontext Trumpovy osobnosti a její souvislosti a zároveň vnímá jeho rétorickou strategii.³⁹

V neposlední řadě je třeba zmínit práci s názvem *The Rhetorical Psychology of Trumpism: Threat, Absolutism, and the Absolutist Threat*⁴⁰ odborníků Marietty, Farleyho, Cotea a Murphyho, kteří zkoumají Trumpovu rétoriku z hlediska absolutních výroků a výroků absolutní hrozby, přičemž jde o takové výroky, které nepřipouští pochybnosti, ani jiný vývoj a zároveň jde o hraniční, extrémní výroky, a to v období prezidentské kampaně v roce 2016 a v porovnání jednak s dalšími kandidáty za Republikánskou stranu a jednak s Hillary Clintonovou, která kandidovala za demokraty. Jako příklad je možné uvést Trumpův výrok „[t]ento americký masakr končí právě teď a právě tady“, který obsahuje hrozbu v první části věty, kde odkazuje na současnou situaci USA a absolutistickou rétoriku v druhé části výroku.⁴¹ Za absolutní hrozbu je autory rovněž považován například Trumpův výrok: „Modleme se za rodiny dvou policistů z Ioway, kteří byli přepadení dnes ráno. Útok na ty, kteří nás udržují v bezpečí, je útok na nás všechny.“⁴² Autoři dovozují, že používáním těchto rétorických obrátů Trump působil na voliče důvěryhodněji a opravdověji, to je dáno podle autorů tím, že Trump touto rétorikou na voličů působil odhodlaně a zároveň mobilizoval jejich politickou angažovanost. Autoři zároveň konstatují, že Trump coby prezidentský kandidát používal obraty absolutních hrozeb častěji než ostatní kandidáti.⁴³

Jazykovědci Hidalgo-Tenoriová a Benítez-Castro se ve své práci *Trump's Populist Discourse and Affective Politics, or on How to Move 'the People' through Emotion*⁴⁴ zabývají rétorikou Donalda Trumpa v období prezidentské kampaně v roce 2016 a prvního roku Trumpova prezidentství, přičemž hlavní pozornost věnují Trumpově

³⁹ Sclafani, *Talking Donald Trump*.

⁴⁰ Morgan Marietta, Tyler Farley, Tyler Cote a Paul Murphy, „The Rhetorical Psychology of Trumpism: Threat, Absolutism, and the Absolutist Threat“, *The Forum* 15, č. 2 (2017): 313–332, <https://doi.org/10.1515/for-2017-0019> (staženo 13. ledna 2024).

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid.

⁴³ Marietta, „The Rhetorical Psychology of Trumpism: Threat, Absolutism, and the Absolutist Threat“.

⁴⁴ Encarnación Hidalgo-Tenorio a Miguel-Ángel Benítez-Castro, „Trump's populist discourse and affective politics, or on how to move 'the People' through emotion“, *Globalisation, Societies and Education* 20, č. 2 (2022): 86–109, [https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1080/14767724.2020.1861540](https://doi.org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1080/14767724.2020.1861540) (staženo 12. ledna 2024).

schopnosti přesvědčit své voliče emocionální rétorikou ve spojení s pravicovým populismem.⁴⁵

Díličí otázkou motivu „fake news“ v Trumpově rétorice se zabývá text odborníka na jazyk a stylistiku Christopa Schuberta s názvem *Donald Trump's „Fake News“ Agenda. A Pragmatic Account of Rhetorical Delegitimization*⁴⁶. Schubert ve svém textu mimo jiné zasazuje lhaní a nezdvořilost do kulís pragmatiky. Trumpovým verbálním útokům v jeho komunikaci přikládá funkci zdiskreditování cíle v očích veřejnosti, resp. voličů, za účelem podpory vlastních politických přesvědčovacích schopností, konstatuje tak, že ačkoliv Trumpovy útoky míří proti jeho politickým oponentům, jejich skutečným záměrem je oslovit voliče.⁴⁷

Vzhledem k tomu, že předmětem této práce je spíše než Trumpův vlastní postoj k otázce potratů jeho politická komunikace tohoto tématu, jsou texty výše uvedených odborníků přínosné především díky jejich rozboru rétoriky veřejných Trumpových výroků, jakož i Trumpovy strategie k oslovení voličů, jak v průběhu kampaně, tak v průběhu jeho působení v Bílém domě. Zároveň platí, že uvedené odborné práce se zabývají rétorikou Donalda Trumpa v obecné rovině, případně ji posuzují perspektivou konkrétního prvku jako jsou emoce nebo absolutní výrazy. Přínosem této práce tak bude, že se zabývá úzkým tématem otázky potratů v Trumpově rétorice, totiž používání otázky potratů k oslovení a přesvědčení voličů, zejména potom nábožensky konzervativních voličů, o vlastní legitimitě, a naopak o opaku v případě politické opozice. Použitím konceptu strategických funkcí Chiltona a Schäfferové práce současně naváže na texty zabývající se Trumpovou strategií, když tyto strategie pomohou lépe definovat motivaci Trumpových výroků.

1. Kvalitativní obsahová analýza

Za hlavní metodu obsahové analýzy upřednostňovanou v odborných pracích a současně významně hlouběji popsanou a probádanou lze považovat kvantitativní

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Christoph Schubert, „Donald Trump's „Fake News“ Agenda. A Pragmatic Account of Rhetorical Delegitimization“ in *Linguistic Inquiries into Donald Trump's Language. From „Fake News“ to „Tremendous Success“*, ed. Ulrike Schneider a Matthias Eitelmann (London: Bloomsbury Academic, 2020), 196–214.

⁴⁷ Ibid., s. 199.

obsahovou analýzu, která je široce využívána ke zkoumání textů a dat velkého objemu a k jejímu uskutečnění se nezdá využívat techniky strojového kódování. Jedná se tak o metodu, která se do jisté míry opírá o principy statistiky a tím pádem v určitém rozsahu přichází o detail. Naproti tomu kvalitativní obsahová analýza se nezabývá takovým množstvím dat jako kvantitativní obsahová analýza a lze rovněž říci, že oproti kvantitativní obsahové analýze, která v principu redukuje a zjednodušuje zkoumaný obsah, kvalitativní obsahová analýza se může chovat opačně, když v rámci jejího zpracovávání jsou zohledňovány faktory přesahující samotný text jako takový ve smyslu kontextu nebo skrytých významů. Kvalitativní obsahová analýza tak vnímá kontext, jakož i latentní a manifestní obsah zkoumaného textu.⁴⁸ Podle Siegfrieda Kracauera rovněž nevyhnutelně platí, že kvalitativní obsahová analýza je záležitostí „impresionistickou“ ve smyslu, že vyhodnocování obsahu a procesy spojené s kvalitativní analýzou jsou výsledkem vlastního úsudku plynoucího ze subjektivního pocitu a náhledu na věc. Kracauer v této vlastnosti kvalitativní obsahové analýzy spatřuje značnou výhodu oproti její kvantitativní variantě a přikládá jí tak možnost širšího a hlubšího zkoumání vybraného obsahu.⁴⁹ Cílem kvalitativní obsahové analýzy je primárně popis obsahu zkoumaných materiálů, ale současně je možné pomocí této analýzy vytvářet a ověřovat teorie.⁵⁰

V rámci metody kvalitativní obsahové analýzy se zpravidla používá popisného způsobu kódování. Úkolem kódování je určit a popsat klíčové významy v rámci zkoumaného textu.⁵¹ Podle Margarety Sandelowské rovněž platí, že na rozdíl od kvantitativní obsahové analýzy, která zpravidla aplikuje kódování předem sestavené na základě předchozích výzkumů a teorií, ke zpracování kvalitativní obsahové analýzy se využívá induktivně sestavené kódování na základě zkoumaných dat.

⁴⁸ James Drisko a Tina Maschi, *Content Analysis* (New York: Oxford University Press, 2016), <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1093/acprof:oso/9780190215491.002.0044> (staženo 29. února 2024), s. 82–88.

⁴⁹ Siegfried Kracauer, „The Challenge of Qualitative Content Analysis“. *The Public Opinion Quarterly* 16, č. 4 (1952–1953): 631–642, <https://www.jstor.org/stable/2746123> (staženo 29. února 2024).

⁵⁰ Drisko, *Content Analysis*, s. 87.

⁵¹ Drisko, *Content Analysis*, s. 103.

Pro kódování v rámci kvalitativní obsahové analýzy rovněž platí určitá dynamičnost, která přirozeně provází kódování postupně nabývaných dat podle jejich obsahu.⁵²

1.1. Strategické funkce

Chilton a Schäffnerová ve své práci zabývající se jazykovou analýzou politického diskurzu předložili tři strategické funkce, nebo také strategie, které umožňují analyzovat text, případně sdělení, která jsou svou podstatou politická, tj. podle Chiltona a Schäffnerové jejich podstatou je moc, její nedostatek, nebo odpor vůči moci. Tyto strategie představují způsob, jakým řečník, resp. politický aktér usiluje o dosažení vlastních zájmů. Těmito strategickými funkcemi jsou nátlak (z angl. coercion), legitimizace a delegitimizace (z angl. legitimisation and delegitimation) a reprezentace a zkreslování (z angl. representation and misrepresentation).⁵³ Platí, že uvedené strategické funkce se zpravidla objevují společně, případně ve vzájemných kombinacích, přičemž zejména strategické funkce nátlaku a legitimizace se příhodně doplňují a jsou prakticky neoddělitelné.⁵⁴ Právě z důvodu vzájemné kompatibility a propojenosti jednotlivých strategií budou v rámci analýzy zohledněny všechny tři strategie. Strategie společně tvoří komplexní analytický nástroj, který v případě analýzy výroků politických aktérů, a to zejména takových, kteří opírají svou politickou komunikaci o budování negativních emocí a polarizace ve společnosti i za cenu šíření zavádějících informací, nelze v zájmu kvalitního výsledků zúžit.

Nátlak

Příkladem této funkce jsou projevy, které mají oporu v určité sankci, ať už zákonné nebo fyzické. Prostřednictvím této strategie se řečník snaží dosáhnout svých politických zájmů tak, že posluchačům přímo či nepřímo hrozí právě určitou sankcí, například v případě, že řečníkův zájem posluchači nepodpoří. Výsledkem přímé interakci s posluchači mohou být například spontánní odpovědi na otázky, které jsou v tomto případě výsledkem nátlakového chování, kterému lidé často špatně čelí,

⁵² Margarete Sandelowski, "Focus on research methods: Whatever happened to qualitative description?", *Research in nursing & health* 23, č. 4 (2000): 334–340, <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/pdf/10.1002/1098-240X%28200008%2923%3A4%3C334%3A%3AAID-NUR9%3E3.0.CO%3B2-G> (staženo 29. února 2024).

⁵³ Chilton, „Discourse and politics“, s. 11–14.

⁵⁴ Piotr Cap, *The Language of Fear. Communicating Threat in Public Discourse*, (London: Palgrave Macmillan, 2017), s. 2.

případně si ho vůbec nevšimnou. Řečník v tomto případě používá strategii nátlaku, aby od posluchačů získal odpověď na otázky, na které by posluchači za normálních okolností, bez použití hrozby sankcí, nereagovali, nebo odmítli odpovědět. Nátlakovou strategii političtí aktéři rovněž často používají v případě nastavování agendy nebo výběru tématu rozhovoru, nebo v případě zhodnocení skutečností ze strany řečníka, které musí posluchači přinejmenším dočasně přijmout, aby byli schopní zpracovat jeho sdělení.⁵⁵

V případě této práce bude důraz kladen na projevy nátlakové strategie, jejichž cílem je emocionální reakce. Emocionální reakce, tj. například strach nebo hněv, může nastat v případě, kdy řečník zdůrazňuje urgentnost situace, vynáší hrozbu národního ohrožení, ohrožení rodiny, nebo motiv zla, přičemž tato reakce může pramenit z tendence ochraňovat rodinu a kolektiv, ochraňovat území, stát, ze strachu z agrese nebo ztráty kontroly.⁵⁶

Tato strategická funkce je s následující funkcí úzce propojena. Z pravidla platí, že nátlaková strategie zahrnuje snahu o vlastní legitimizaci.⁵⁷

Legitimizace a delegitimizace

Aby mohli političtí aktéři uplatňovat moc je nutné, aby bylo jejich postavení legitimní. Legitimizace je potom v první řadě považována za jazykové vyjádření práva řečníka na to být následován, poslouchán, tj. jeho legitimacy.⁵⁸ V rámci této strategie řečník předkládá posluchačům argumenty pro svou legitimitu, přičemž tento proces provázejí řečnickovy snahy o to, aby jeho sdělení byla ze strany posluchačů vnímána jako doložená a pravdivá a on sám jako autorita.⁵⁹ Hlavním cílem legitimizace je mobilizace společnosti za účelem dosažení společného cíle.⁶⁰ V tomto případě řečník používá takové argumenty, které mívají na voliče a jejich potřeby a zájmy, zahrnující ideologické principy cílové skupiny, řečník se prezentuje v pozitivním světle chlubí se svým výkonem a charismaticky představuje své vůdcovství. Strategie legitimizace

⁵⁵ Chilton, *Analysing Political Discourse*, s. 45–46.

⁵⁶ *Ibid.*, s. 118–119.

⁵⁷ Cap, *The Language of Fear*, s. 2.

⁵⁸ Chilton, *Analysing Political Discourse*, s. 46.

⁵⁹ Chilton, *Analysing Political Discourse*, s. 23.

⁶⁰ Samuel Huntington in *The Language of Fear. Communicating Threat in Public Discourse*, Piotr Cap (Londýn: Palgrave Macmillan, 2017), s. 3.

zahrnuje obraty sebe-prezentace, sebe-ospravedlnění, sebechvály, vlastní identifikace coby autority a autority rozumu apod.⁶¹ Delegitimizace je potom přesným opakem legitimizace. Řečník vůči vybranému aktérovi, ať už jsou jím cizinci, příslušník oficiální opozice, případně celá opoziční skupina, nebo neoficiální opozice, používá takové techniky, které je vykreslí negativně a do budoucna jim tak ztíží nabytí vlastní legitimacy. Jde například o důraz na rozdílnost, řečové akty jako jsou obviňování, urážky, křivé svalování viny, marginalizace, vylučování ze společnosti, útok na morální charakter jedince nebo skupiny, útok na duševní zdraví apod.⁶² Řečník svým jednáním vyvolává v řadách posluchačů emoce jako jsou strach (např. z invaze nebo dominance), hněv, starostlivost (např. o rodinu), nebo loajalita.⁶³

Reprezentace a zkreslování

Tato strategie se od shora uvedených liší v tom ohledu, že se týká souvisejících informací tak, že z těchto informací utváří prostředí, ve kterém politický aktér lépe dosáhne svých cílů. Chilton účel strategie reprezentace a zkreslování shrnuje tak, že „[l]egitimizace sebe samého nebo legitimizace aktérovy skupiny vyžaduje reprezentaci světa takovým způsobem, aby postavení aktéra v něm, tj. coby toho správného ve vztahu k ostatním, bylo v souladu s touto reprezentací nebo z ní vyplývá.“⁶⁴ Strategie reprezentace a zkreslování tak zahrnuje kontrolu informací a jejich distribuci, případně zatajení řečníkem posluchačům. V rámci této strategie může řečník předávat informace, které ale kvantitativně nebudou dostačující, tzn. že řečník předá pouze tolik informací, aby výsledné prostředí vyhovovalo jeho záměrům. Stejně tak mohou být informace předávané politickým aktérem nedostačující kvalitativně. V tomto případě se potom jedná o zkreslování anebo v krajním případě prostě lhaní. Strategie zde typicky zahrnuje slovní vyhýbání se tématu, pomnutí informací, případně popírání.⁶⁵

⁶¹ Cap, *The Language of Fear*, s. 3.

⁶² Chilton, *Analysing Political Discourse*, s. 46-47.

⁶³ *Ibid.*, 111-117.

⁶⁴ *Ibid.*, s. 130.

⁶⁵ Chilton, *Analysing Political Discourse*, s. 46.

2. Potraty a americká společnost

Umělé přerušení těhotenství jako otázku, kterou voliči vnímají jako relevantní politické téma, je možné zařadit do kategorie společenských témat, případně do kategorie otázek, o jejichž řešení se nevedou diskuse racionálně založenými argumenty, ale argumenty, jejichž podstatou je morálka.⁶⁶ Už samotné zarámování otázky, tj. coby otázky základních principů morálky, tradičních rodinných hodnot, práva na život, ale i lidských práv a svobody, tak představuje úrodnou půdu pro politické aktéry, jejichž politickou strategií je tříštění elektorátu a polarizace společnosti.⁶⁷ K tomuto tvrzení přispívá i skutečnost, že téma potratů tvoří jeden z nejnápadnějších třecích bodů mezi zastánci kulturně progresivního přístupu a zastánci kulturně ortodoxního přístupu v kulturních válkách.⁶⁸

K vývoji otázky umělého přerušení těhotenství coby politického tématu a tématu veřejné diskuze zásadně přispělo rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci *Roe v. Wade* v roce 1973. Výsledkem tohoto rozhodnutí bylo zakotvení práva na potrat na federální úrovni, přičemž to byla primárně strana republikánů, která k tomuto vývoji významně přispěla.⁶⁹

Z počátku debaty o potratech v USA byla hlavním odpůrcem práva na potrat katolická církev a její představitelé a stoupenci, v té době většinou příznivci demokratů. Pro účel prezidentských voleb v roce 1972, tedy ještě před rozhodnutím Nejvyššího soudu ve věci *Roe v. Wade*, se Republikánská strana začala orientovat proti právu na potrat se záměrem získat katolické voliče demokratů na svou stranu. Až koncem 70. let došlo k obratu a leadery v boji proti potratům se stali protestanští evangelikálové, kteří do té doby přenechávali debatu o otázce potratů katolické církvi. I na tomto vývoji měla svůj podíl strana republikánů, která v rámci politické strategie cílila na spojení sil

⁶⁶ Rebecca J. Kreitzer, „Politics and Morality in State Abortion Policy“, *State Politics and Policy Quarterly* 15, č. 1 (2015): 41–66, https://www.jstor.org/stable/24643821?searchText=&searchUri=&ab_segments=&searchKey=&refreqid=fastly-default%3A0806c3c73d74c6892ad2a8929d6f951b&seq=4 (staženo 5. prosince 2023).

⁶⁷ Abramowitz, „United States: Racial Resentment, Negative Partisanship, and Polarization in Trump’s America“.

⁶⁸ Goren, „Moral Power: How Public Opinion on Culture War Issues Shapes Partisan Predispositions and Religious Orientations“.

⁶⁹ Greenhouse, „Before (and After) *Roe v. Wade*: New Questions About Backlash“.

dvou náboženských skupin v boji proti potratům pod republikánskou stranickou identitou.⁷⁰

Pokud jde o současné postoje americké společnosti k otázce potratů, tak podle statistiky analytické společnosti Gallup, která každoročně v květnu provádí průzkumy americké společnosti týkající se přesvědčení a hodnot⁷¹, v roce 2016, kdy se do čela velmoci postavil Donald Trump, považovalo 46 % dospělých Američanů otázku umělého přerušování těhotenství za jeden z důležitých faktorů ovlivňujících jejich rozhodnutí v politických volbách, a jedna pětina dospělých Američanů byla ochotna volit jen takového kandidáta, který sdílí jejich postoj k otázce.⁷² Jiná analýza společnosti Gallup z roku 2024 ukázala, že v roce 2022 došlo ke změnám v přesvědčení demokratů. Příčinou těchto změn bylo rozhodnutí Nejvyššího soudu z června roku 2022 ve věci *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization*, kterému předcházela únik informace z května téhož roku o záměru rozhodnutí *Roe v. Wade* zrušit. Zatímco do roku 2022 považovali postoj politického aktéra k otázce potratů za stěžejní převážně republikáni, resp. zastánci pro-life postoje,⁷³ od přelomového rozhodnutí Nejvyššího soudu se postoj politického kandidáta k potratům stal určujícím převážně pro demokraty, resp. pro zastánce pro-choice postoje. V roce 2020 24 % oprávněných voličů, kteří považovali postoj k otázce potratů za klíčovou pro svou politickou volbu, tvořilo 13 % zastánců pro-life postoje a 10 % zastánců pro-choice postoje. Následně v roce 2022 považovalo za určující postoj k otázce potratů 27 % oprávněných voličů s tím, že 17 % z toho tvořili zastánci pro-choice postoje a 10 % tvořili zastánci pro-life postoje. V roce 2024 potom tento trend pokračuje, když za klíčový kandidátův postoj k potratům považuje 32 % oprávněných voličů, z toho 23 % zastánců pro-choice postoje a 8 % zastánců pro-life postoje.⁷⁴

⁷⁰ Greenhouse, „Before (and After) *Roe v. Wade*: New Questions About Backlash“.

⁷¹ Methodology, „How Does the Gallup Poll Social Series Work?“, *Gallup*, <https://www.gallup.com/175307/gallup-poll-social-series-methodology.aspx> (staženo 23. července 2024).

⁷² Megan Brenan, „One in Four Americans Consider Abortion a Key Voting Issue“, *Gallup*, 7. července 2020, <https://news.gallup.com/poll/313316/one-four-americans-consider-abortion-key-voting-issue.aspx> (staženo 10. ledna 2024).

⁷³ Megan Brenan a Lydia Saad, „Record Share of U.S. Electorate Is Pro-Choice and Voting on It“, *Gallup*, 13. července 2024, <https://news.gallup.com/poll/645836/record-share-electorate-pro-choice-voting.aspx> (staženo 23. července 2024).

⁷⁴ Brenan, „Record Share of U.S. Electorate Is Pro-Choice and Voting on It“.

Dopady změn na úrovni práva na potrat z roku 2022 jsou patrné i na obecném rozdělení americké společnosti v názoru na možnost volby. Zatímco od konce 90. let 20. století do roku 2021 v tomto ohledu platilo, že strany zastánců pro-life a pro-choice byly víceméně vyrovnané a vzájemný rozdíl dosáhl maximálně 10 %, v roce 2022 dosáhl tento rozdíl 16 % s tím, že 55 % Američanů se považovalo za zastánce pro-choice postoje a 39 % se považovalo za zastánce pro-life postoje. Statistika společnosti Gallup se rovněž zabývá názorem Američanů na otázku legálnosti potratů. V roce 2024 bylo 50 % dotázaných toho názoru, že potraty by měly být legální za určitých okolností a 35 % dotázaných se vyjádřilo tak, že by potraty měly být legální ve všech případech.⁷⁵ Společnost Pew Research Center v tomto ohledu rovněž provedla průzkum, který ukázal, že přinejmenším od poloviny 90. let 20. století nadpoloviční většina americké společnosti zastává názor, že umělé přerušování těhotenství by mělo být legální ve všech, případně téměř ve všech případech. Ze statistiky Pew Research Center dále vyplývá, že podíl společnosti podporující právo na potrat v období od roku 2016 oproti dosavadnímu trendu narostl. Mezi lety 1996 až 2016 se podpora společnosti práva na potrat ve všech, resp. ve většině případů průměrně pohybovala na úrovni 54 %. Mezi lety 2016 až 2024 právo na potrat podporovalo průměrně 60 % společnosti.⁷⁶ Tento vývoj je možné přisoudit i hrozbě omezování reprodukčních práv v důsledku působení Donalda Trumpa a je zřejmé, že Trump a jeho politika ovlivnili i druhou stranu tábora, totiž část společnosti přesvědčenou o tom, že by potraty měly být protizákonné ve většině, resp. ve všech případech. Statistika společnosti Pew Research Center ukázala, že mezi lety 1996 až 2016 průměrně 40 % americké společnosti bylo toho názoru, že potraty by měly být protizákonné ve všech, resp. ve většině případů. Mezi lety 2016 až 2024 tato hodnota klesla v průměru na 38 %, přičemž v roce 2022 po úniku informace o záměru zrušit rozhodnutí *Roe v. Wade* a jeho následném zrušení se podíl společnosti odsuzující potraty ustálil na 36 %, tedy nejnižší hodnotě od roku 1995.⁷⁷

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ „Public Opinion on Abortion. Views on abortion, 1995-2024“, *Pew Research Center*, 13. května 2024, <https://www.pewresearch.org/religion/fact-sheet/public-opinion-on-abortion/> (staženo 23. července 2024).

⁷⁷ „Public Opinion on Abortion. Views on abortion, 1995-2024“, *Pew Research Center*.

Je zajímavé zasadit výše popsaný postoj většinové americké společnosti do souvislosti s jednáním republikánských politických reprezentantů. Přestože statistiky jasně ukazují, že nadpoloviční většina americké společnosti podporuje právo na potrat přinejmenším ve většině případů, představitelé republikánů často jednají v přímém rozporu s touto skutečností. To je zřejmé například z jejich hlasování o zákonech souvisejících s reprodukčními právy žen. Příkladem může být například hlasování o zákonu o ochraně zdraví žen z roku 2022, který měl po zrušení *Roe v. Wade* zaručit možnost potratu ženám a zároveň chránit vykonavatele těchto zákroků, když všichni přítomní republikánští senátoři volili tak, aby zákon neprošel.⁷⁸ Obdobná situace se opakovala v roce 2024 v případě zákona o právu žen na reprodukční svobodu, kdy republikánští senátoři volili téměř jednomyslně proti bez dvou republikánských senátorek, které volili pro.⁷⁹ Republikánský rozpor s většinovou společností je patrný i na úrovni jednotlivých států, kdy po zrušení *Roe v. Wade* celá řada států, v jejichž čele stojí republikánská většina přistoupila k zákazu potratů, případně k jejich významnému omezení. Celkem 14⁸⁰ států z 23⁸¹ s republikánskou většinou v čele zcela zakázalo potraty a další tři právo na potrat omezily délkou těhotenství šest týdnů.⁸² I z těchto údajů je patrné, že republikánská politika se v souvislosti s otázkou potratů rozchází s názorem většinové americké společnosti.

Vzhledem ke skutečnosti, že Trump svou kampaní v souvislosti s otázkou potratů oslovoval primárně evangelikály, je rovněž důležité zmínit i konkrétní faktor vlivu náboženství ve statistikách o otázce potratů. Podle průzkumu Pew Research Center z roku 2022 téměř tři čtvrtiny bílých evangelikálů zastává názor, že umělé přerušení těhotenství by mělo být protiprávní, resp. protiprávní ve většině případů.⁸³ Bílí

⁷⁸ Roll Call Vote 117th Congress - 2nd Session. S. 4132. *United States Senate*. 11. května 2022. https://www.senate.gov/legislative/LIS/roll_call_votes/vote1172/vote_117_2_00170.htm (staženo 23. července 2024).

⁷⁹ Sahil Kapur a Frank V. Thorp, „Senate Republicans block Democratic bill codifying *Roe v. Wade* abortion protections“. *NBC News*, 11. července 2024, <https://www.nbcnews.com/politics/congress/senate-republicans-block-democratic-bill-codifying-roe-v-wade-abortion-rcna161016> (staženo 23. července 2024).

⁸⁰ Annette Choi a Denvan Cole, „See where abortions are banned and legal — and where it’s still in limbo“, *CNN*, 23. července 2024, <https://edition.cnn.com/us/abortion-access-restrictions-bans-us-dg/index.html> (staženo 24. července 2024).

⁸¹ State Government Trifectas. *270towin* [online]. <https://www.270towin.com/content/state-government-trifectas> (staženo 24. července 2024).

⁸² Choi, „See where abortions are banned and legal — and where it’s still in limbo“.

⁸³ „Public Opinion on Abortion. Views on abortion, 1995-2024“, *Pew Research Center*.

evangelikálové tak tvoří největší skupinu, co se týká nábožensky zaměřených odpůrců potratů. Dále je třeba doplnit, že podle průzkumu PRRI tvořili bílí evangelikálové v roce 2020 14,5 % obyvatel Spojených států.⁸⁴ Podle průzkumů bělošští evangeličtí protestanti patří k největší demografické skupině voličů republikánů. Podle průzkumů společnosti Pew Research Center v celonárodních volbách v letech 2016, 2018, 2020 a 2022 tvořili bílí evangelikálové třetinu republikánského elektorátu, tj. přes 30 %. V případě Demokratické strany tvoří hlasy bělošských evangelikálů pouze okolo 6 % odevzdaných hlasů pro demokraty.⁸⁵ Z těchto údajů lze dovodit, že podpora bílých evangelikálů je pro republikány absolutně klíčová. V případě, že by Trump ve volbách nezískal evangelickou podporu, znamenalo by to jasný neúspěch ve volbách.

3. Trump a evangelikálové

Trumpovo zvolení v roce 2016 provázela široká debata o tom, že za jeho úspěchem stojí přízeň bělošských evangelikálů a o příčinách tohoto výsledku. Podpora evangelikálů dovedla Trumpa k vítězství v republikánských primárách, ve kterých kandidoval i proti kandidátům jako je texaský senátor Ted Cruz, syn evangelického pastora.⁸⁶ Právě toto Trumpovo vítězství vyvolalo řadu otázek vzhledem ke kandidátově osobnímu, ale i profesnímu životu, a to zejména s důrazem na jeho nekompatibilitu s křesťanským pojetím morálky.⁸⁷ Rozpaky vzbuzovaly i jazyk, motivy a témata, která Trump otevíral během svých výstupů a která nebyla v souladu s křesťanskou vírou a jejím poselstvím.⁸⁸ Kromě sexismu a vulgarit mohou být příkladem i Trumpovy postoje vůči imigrantům, jeho otevřené nepřátelství vůči

⁸⁴ The 2020 PRRI Census of American Religion, *PRRI*, 7. října 2021, <https://www.prii.org/research/2020-census-of-american-religion/> (staženo 4. února 2024).

⁸⁵ Hannah Hartig, Andrew Daniller, Scott Keeter, Ted Van Green, „3. Demographic profiles of Republican and Democratic voters“. *Pew Research Center*, 12. července 2022, <https://www.pewresearch.org/politics/2023/07/12/demographic-profiles-of-republican-and-democratic-voters/> (staženo 22. dubna 2024).

⁸⁶ Robert Draper, „Ted Cruz’s Evangelical Gamble“, *The New York Times*, 26. ledna 2016, <https://www.nytimes.com/2016/01/31/magazine/ted-cruzs-evangelical-gamble.html> (staženo 22. března 2024).

⁸⁷ Martí, „The Unexpected Orthodoxy of Donald J. Trump: White Evangelical Support for the 45th President of the United States“.

⁸⁸ Jonathan Martin a Maggie Haberman, „With a Slur for Ted Cruz, Donald Trump Further Splits Voters“, *The New York Times*, 12. února 2016, <https://www.nytimes.com/2016/02/13/us/politics/with-a-slur-for-ted-cruz-donald-trump-further-splits-voters.html> (staženo 22. března 2024).

muslimům a jejich víře, ale i imigraci z Mexika, která podle něho byla příčinou nárůstu kriminality a s cílem omezit migraci přes jižní hranici USA prosazoval stavbu zdi.⁸⁹ Navzdory těmto skutečnostem Trump u bělošských evangelikálů uspěl. Podle statistiky společnosti Pew Research Center Trumpa v prezidentských volbách v roce 2016 volilo na 81 % z celkového množství bělošských voličů identifikujících se coby evangelikálové. Šlo tak o nejvyšší výsledek republikánského kandidáta přinejmenším od roku 2000. Naproti tomu Trumpově protikandidátce Clintonové v prezidentských volbách v roce 2016 odevzdalo svůj hlas pouze 16 % voličů z této skupiny.⁹⁰ V případě Clintonové měli evangelikálové nicméně řadu důvodů, proč kandidátku nevolit počínaje jejím liberálním postojem k potratům. Sociolog Gerardo Martí se domnívá, že příčinou tohoto vývoje byla skutečnost, že Trump otevřeně hovořil o prosazování zájmů evangelické lobby a zároveň identifikuje obrat v angažovanosti konzervativních evangelikálů. Zatímco tradičně platilo, že pro křesťansky orientované voliče včetně evangelikálů bylo klíčové, aby svůj hlas odevzdali představiteli, který sdílí jejich víru a hodnoty, s kandidaturou Trumpa podle Martího bělošští evangelikálové upřednostnili vidinu politika, který explicitně prosazuje jejich zájmy, před charakterem tohoto kandidáta. Martí tuto situaci výstižně shrnuje: „Je to politika nikoliv zbožnost, na čem záleží nejvíc.“⁹¹ V případě politiky Donalda Trumpa tak šlo o příležitost zvrátit rozhodnutí Nejvyššího soudu v kauze Roe v. Wade, jakož i o odmítnutí stejnopohlavních manželství a konečně o údajné porušování náboženské svobody stanovené prvním dodatkem americké ústavy,⁹² například omezením povinných modliteb ve státních školách.⁹³

⁸⁹ Cindy Jung, „The Trump Exception: Christian Morals and the Presidency“, *Harvard International Review* 37, č. 4 (2016): 7–9, <https://www.jstor.org/stable/26445608> (staženo 21. března 2024).

⁹⁰ Jessica Martínez a Gregory A. Smith, „How the faithful voted: A preliminary 2016 analysis“, *Pew Research Center*, 9. listopadu 2016, <https://www.pewresearch.org/short-reads/2016/11/09/how-the-faithful-voted-a-preliminary-2016-analysis/> (staženo 20. března 2024).

⁹¹ Martí, „The Unexpected Orthodoxy of Donald J. Trump: White Evangelical Support for the 45th President of the United States“.

⁹² Gorski, „Why evangelicals voted for Trump. A critical cultural sociology“.

⁹³ Background on School Prayer. *Religious Action Center*. <https://rac.org/background-school-prayer> (staženo 20. dubna 2024).

4. Analýza

4.1. Postup

V rámci samotné analýzy jsem zkoumané období rozdělila na tři segmenty: 1. období předvolební kampaně Donalda Trumpa k prezidentským volbám v roce 2016, 2. období Trumpova prezidentství včetně jeho předvolební kampaně pro prezidentské volby v roce 2020 a 3. období předvolební kampaně k prezidentským volbám v roce 2024. Do prvního zvoleného časového úseku jsem zahrнула Trumpovy výroky z celkem dvanácti veřejných výstupů zahrnujících televizní debaty s dalšími politickými kandidáty, rozhovory, případně projevy, které pronesl v období mezi druhou polovinou roku 2015 do doby krátce před prezidentskými volbami v roce 2016. Zároveň je třeba upřesnit, že v tomto časovém úseku Trump nepublikoval žádný tweet, který by byl z hlediska analýzy pro práci relevantní, a pokud jde o veřejné projevy, téma potratů Trump zmínil při jediné příležitosti.

V rámci druhého období jsem zpracovala celkem 52 Trumpových veřejných výstupů, ve kterých se nějakým způsobem zabíral otázkou potratů. Počet sesbíraných dat je zde vyšší kvůli delšímu trvání vybraného období. Je zajímavé, že zatímco v prvním období hrály prim Trumpovy reaktivní výroky, které pronesl v průběhu interview nebo tiskové konference, případně politické debaty, v případě druhého období většina Trumpových výroků padla z jeho vlastní iniciativy bez výzvy reportéra během veřejného projevu před publikem. V tomto případě jsem tedy pracovala s 34 záznamy veřejných projevů, devíti záznamy interview, případně tiskových konferencí a devíti tweety.

V rámci třetího časového úseku jsem pracovala s Trumpovými výroky z celkem 26 veřejných výstupů, z toho se v pěti případech jedná o řízené rozhovory s moderátorem a ve zbývajících případech jde o Trumpova samostatná vystoupení v průběhu republikánských setkání s voliči, případně v průběhu událostí pořádaných konkrétní angažovanou skupinou, přičemž v tomto případě jde zejména o setkání křesťanských aktivistů. V tomto zkoumaném období žádný z výroků nepochází z platformy twitter, protože Trumpův přístup k této sociální síti byl začátkem ledna v roce 2021 jejím

provozovatelem zakázán z důvodu podněcování násilí.⁹⁴ Přesto, že Trumpův účet byl po změně majitele platformy obnoven, Trump se ke své někdejší aktivitě na síti twitter, resp. X, nevrátil.

Ke sběru analyzovaných záznamů jsem použila výhradně dostupných internetových zdrojů. Významnou část záznamů jsem získala prostřednictvím digitální databáze projektu politologů Johna Woolleyho a Gerharda Peterse působících na Kalifornské Univerzitě, Santa Barbara, *The American Presidency Project*⁹⁵, který zpřístupňuje široký archiv dokumentů jak minulých, tak současné prezidentovy administrativy, přičemž veškeré dokumenty jsou zde dostupné v přepisu. Projekt shromažďuje záznamy pocházející z řady zdrojů, mezi kterými jsou video záznamy veřejných výstupů, rozhovorů a debat, tiskových konferencí ale i příspěvky na twitteru, případně rozhovory v tištěných médiích. K vyhledávání v databázi jsem využila pokročilého vyhledávání a klíčových slov „abortion“ a „pro-life“ ve vztahu k prezidentství Donalda Trumpa. Z výsledků vyhledávání jsem dále vybrala dokumenty, které lze považovat za autentické ve smyslu autorství samotného Trumpa. Z tohoto důvodu jsem nepoužila oficiální písemná stanoviska, ani vyjádření zprostředkovaná mluvčí Trumpovy administrativy, případně jinou pověřenou osobou. Jako další zdroj Trumpových výroků jsem použila internetový portál *C-SPAN*, který mimo jiné zprostředkovává záznamy veřejných vystoupení politických aktérů, přičemž ve většině případů jsou zde rovněž k dispozici přepisy těchto záznamů. K vyhledávání v databázi jsem použila vybrané časové období a osobnost Donalda Trumpa. Ve výsledném výčtu záznamů jsem zohledňovala zejména předvolební politické meetingy, předvolební debaty prezidentských kandidátů, řízená interview, tiskové konference a vybrané konference a summity o konzervativních a náboženských otázkách. Posledním způsobem shromažďování materiálů bylo prostřednictvím internetových účtů provozovatelů televizního vysílání jako jsou *CNBC News*, *CNN*, *ABC News* nebo *CBN News*.

⁹⁴ Brian Fung, „Twitter bans President Trump permanently“, *CNN*, 19. ledna 2021, <https://edition.cnn.com/2021/01/08/tech/trump-twitter-ban/index.html> (staženo 15. dubna 2024).

⁹⁵ John Woolley a Gerhard Peters, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu>.

Ke zpracování analýzy jsem využila výroky přímo zmiňující potraty, jakož i takové, ve kterých Trump zmínil postoj pro-life, který s potraty přímo souvisí a zároveň je v případě politických aktérů určující pro jejich politické kroky ve vztahu k otázce potratů. Vzhledem k Trumpově provázanosti s evangelickou komunitou jsem pozornost rovněž věnovala výroky, ze kterých vyplývala Trumpova motivace v křesťanství a jeho hodnotách, které sice přímo neobsahují zmínky o potratech, ani o postoji pro-life, ale z jejich obsahu je jasně patrný odkaz na otázku. Zároveň jsem v analýze zohlednila i Trumpovy zmínky o politice související s potraty a konečně o zrušení rozhodnutí Nejvyššího soudu v kauze Roe v. Wade. V rámci analýzy jsem rovněž zohlednila kontext vybraného časového období, a to zejména k zasazení výsledků analýzy. Vzhledem k hypotéze, kterou jsem stanovila v úvodu a jejíž ověření je cílem této práce, jsem v rámci analýzy v první řadě zjišťovala, v jakém kontextu Trump otázku ve své politické komunikaci používá, ke komu téma vztahuje a zda tato rétorika pozitivně, či negativně ovlivňuje obraz ústředního aktéra. Prizmatem strategických funkcí nátlaku, legitimizace a delegitimizace a reprezentace a zkruslení jsem potom zjišťovala, jaké strategie Trump ve své politické komunikaci používal tak, aby dosáhl kýženého cíle.

Po prostudování materiálů skrze stanovená období jsem přistoupila ke kódování vybraných výroky podle jejich obsahu a tak, aby bylo možné potvrdit, případně vyvrátit v úvodu stanovenou hypotézu, která tvrdí, že Donald Trump využívá otázku potratů ve své politické komunikaci 1) k vlastní legitimizaci vynášením svých politických úspěchů na poli pro-life agendy, čímž se představuje voličům, a to zejména těm z řad evangelikálů, jako legitimní kandidát a vykonavatel funkce prezidenta a 2) k delegitimizaci jeho politických oponentů, a to zejména za použití obviňování, zavádějících informací, dezinformací a lží. Analýzou obsahu jsem stanovila tři kategorie: *Vlastní identita*, *Postoj pro-life jako znak morální kvality* a *Politický boj*. Pro stanovení kategorií bylo stěžejní identifikovat zkoumané výroky, totiž takové, které se jakkoliv dotýkaly otázky potratů a měly v Trumpově politické komunikaci nějaký účel. Takto vybrané výroky jsem následně posoudila tak, aby bylo možné potvrdit stanovenou hypotézu a využila jsem k tomu dva faktory. Vzhledem k tomu, že ústředním tématem hypotézy je Trumpova vlastní legitimizace, resp. delegitimizace jeho politických protivníků, soustředila jsem se při stanovování

kategorií v první řadě na ústředního aktéra, kterého se vybraná skupina Trumpových výroků týká. Jde tedy o výroky týkající se osobnosti samotného Trumpa, výroky soustředící se na aktéry z Trumpova tábora a výroky týkající se Trumpových oponentů. Druhým faktorem k vytvoření kategorií byla potom funkce výroku na poli legitimizace a delegitimizace. Jaký obraz se Trump pomocí vybrané skupiny výroků snaží vytvořit o aktérech, ke kterým tyto výroky vztahuje, a jak chce těmito výroky ovlivnit vnímání voličů. Základním rozdělením bylo na pozitivní a negativní obraz. K formování kategorií na základě druhého faktoru přispěly strategické funkce, které pomohly lépe identifikovat záměry Trumpových výroků ve vztahu k politickým aktérům, včetně sebe. Pomocí strategických funkcí bylo možné rozlišit a současně pojmenovat Trumpovo jednání ve vztahu k politickým aktérům. Je třeba říci, že v řadě případů se kategorie vzájemně prolínaly a některé výroky připadly například do dvou různých kategorií. To platí zejména v případě kategorií *Vlastní identita* a *Pro-life postoj jako znak morální kvality*, když Trump svými výroky odkazoval na sebe a snažil se voliče přesvědčit o vlastní legitimitě.

V následující části se budu blíže věnovat jednotlivým kategoriím a konkrétním výročkům které jsem do nich zahrnula. Trumpovy výroky budu uvádět ve vlastním překladu do češtiny.

4.2. Kategorie

4.2.1. *Vlastní identita*

Do nadepsané kategorie jsem zařadila kódy označující výroky, které nějakým způsobem zohledňují Trumpovy snahy o zformulování vlastní politické identity za pomoci otázky potratů. Ústředním aktérem této kategorie je tak sám Donald Trump a funkce jeho výroků je bezesporu prezentovat Trumpa pozitivně v očích voličů, coby legitimního republikánského pro-life kandidáta a schopného prezidenta pro něhož jsou klíčové morální hodnoty. Za výchozí strategickou funkci této kategorie lze považovat strategii legitimizace, ale v pozdějších obdobích je patrná i strategie nátlaku a reprezentace a zkreslování.

Období první kandidatury na prezidenta

V rané fázi svého politického života Trump usiloval primárně o získání kredibility totiž důvěryhodnosti v očích voličů. Odborníci na komunikaci Jowett a O'Donnellová zastávají názor, že pro dosažení kredibility a následně legitimacy před voliči na ně nejlépe působí, když politický aktér přizpůsobuje svá sdělení psychologickým, kulturním, politickým, společenským a náboženským předpokladům cílové skupiny jeho sdělení.⁹⁶ V duchu tohoto tvrzení Trump v průběhu své kampaně působil právě na komunitu pro-life evangelikálů, ale i voliče republikánů obecně. Trump používal otázku potratů ve svých výrocích v první řadě tak, aby podpořil svůj obraz legitimního republikánského kandidáta, když se v souvislosti s otázkou ztotožňoval s republikánskou ikonou Ronaldem Reaganem. Příkladem může být výrok, který pronesl během rozhovoru v rané fázi své kampaně, kdy řekl:

[J]á jsem pro-life. (...). Já uznávám tři výjimky: znásilnění, incest, když by měla matka zemřít... a Ronald Reagan uznával tyto stejné výjimky a mnoho republikánů uznává tyto stejné výjimky.⁹⁷

Trump se během své prezidentské kampaně přirovnával k bývalému republikánskému prezidentovi Ronaldu Reaganovi, který je mnoha republikány považován za ideál amerického konzervativního leadera, v řadě případů a jeho postoj k potratům nebyl výjimkou, když se Reagan podobně jako Trump původně přikláněl k pro-choice postoji a až později se přihlásil k postoji „pro-life“⁹⁸.

Dále jsem do této kategorie zařadila výroky, ve kterých Trump otevřeně hovořil o svém postoji k otázce potratů a nějakým způsobem ho definoval. Tyto výroky z pravidla obsahují zmínky o jeho pro-life postoji a třech výjimkách, jak je uvedeno na příkladu výše, ale i výroky obsahující odkaz na Trumpovu morální identitu, tj. jeho hodnoty a postoje plynoucí z morálky a často i z náboženství, jakož i morální identitu

⁹⁶ Garth Jowett a Victoria O'Donnell in *The Language of Fear. Communicating Threat in Public Discourse*, Piotr Cap (London: Palgrave Macmillan, 2017), s. 10.

⁹⁷ Donald Trump, interview vedl Chuck Todd, *Meet the Press*, NBC News, 17. srpna 2015, https://www.youtube.com/watch?v=-GwG1_TkhQI (staženo 29. února 2024).

⁹⁸ Michelle Ye Hee Lee, „Donald Trump's Claim He Evolved into 'Pro-life' Views, Like Ronald Reagan“. *The Washington Post*, 31. března 2016, <https://www.washingtonpost.com/news/fact-checker/wp/2016/03/31/donald-trumps-claim-he-evolved-into-pro-life-views-like-ronald-reagan/> (staženo 12. prosince 2023).

jeho týmu, případně jeho strany. Ve svých projevech Trump hlásal: „Věříme v důstojnou práci a v posvátnost života. Věříme, že víra a rodina, ne vláda a byrokracie jsou pravým americkým způsobem.“⁹⁹ Přestože Trump v těchto výrocích používá množné číslo první osoby a označuje tak svou budoucí administrativu, resp. stranu republikánů, jejich středobodem je Trump coby řečník a hlavní osobnost. Jejich ústředním motivem je tak prezentace Trumpových hodnot a morálky voličům a za použití strategie legitimizace se Trump prezentuje, coby kandidát hodný následování.

Do jisté míry se tato kategorie prolíná s kategorií *Pro-life jako znak morální kvality*. V případě této kategorie pro-life postoj platí za součást Trumpovy politické identity jako takové a referuje tak o jeho vlastním přesvědčení a hodnotách, ale i o jeho potenciálních politických krocích. Pro-life postoj v kategorii *Pro-life postoj jako znak morální kvality* platí za obecně platný znak morální kvality, tzn. platný pro Trumpa, ale i pro další aktéry. Z těchto důvodů nelze podobné výroky z kategorie *Vlastní identita* vypustit a zařadit je pouze do kategorie *Pro-life postoj jako znak morální kvality* a naopak. Analýza by potom byla neúplná.

Období prezidentství

Je evidentní, že s nově nabytou funkcí prezidenta se do jisté míry změnila i Trumpova identita prezentovaná veřejně. Zároveň se posílily jeho snahy v rámci strategie legitimizace, a to i v důsledku dosažených úspěchů na poli potratové politiky. I proto jsem s obdobím Trumpova prezidentství do této kategorie zařadila výroky odkazující na jeho politické kroky související s otázkou potratů. V rámci těchto výroků Trump obecně předkládal konkrétní politické úspěchy, ale i obecně pojaté záměry nebo opatření. Konkrétní politické úspěchy Trump v průběhu svého prezidentství prezentoval spíše během zvláštních událostí vybraných skupin, jako jsou například setkání evangelických leaderů, gala pořádané pro-life hnutím Susan B. Anthony, které prosazuje zákaz potratů na politické úrovni¹⁰⁰, případně událost pořádanou

⁹⁹ Donald Trump, Remarks at a "Keep America Great" Rally in Cincinnati, Ohio, 1. srpna 2019, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-keep-america-great-rally-cincinnati-ohio> (staženo 2. března 2024).

¹⁰⁰ About Susan B. Anthony Pro-Life America, Susan B. Anthony Pro-life America, <https://sbapro-life.org/about> (staženo 23. března 2024).

konzervativní nábožensky orientovanou organizací Faith and Freedom Coalition, která se rovněž vlastním působením snaží ovlivnit politiku USA tak, aby odpovídala křesťanským hodnotám¹⁰¹, nebo Pochod pro život, jehož prostřednictvím vyjadřují odpůrci potratů svůj postoj¹⁰². Jako politický úspěch Trump prezentoval v tomto období zejména „Politiku z Mexico City“, která významně limituje rozdělování finančních prostředků americké globální zdravotnické pomoci nevládním neziskovým organizacím v zahraničí s tím, že záměrem je zastavit financování potratů, ale i osvětu o možnosti potratu, a kterou jako první přijala Reaganova administrativa v roce 1984, když byla poprvé představena během mezinárodní konference Spojených národů o populaci a rozvoji v hlavním městě Mexika¹⁰³, což poskytlo Trumpovy další příležitost ztotožnit se s tímto obdivovaným republikánem.

*Jeden z mých prvních kroků ve funkci prezidenta bylo obnovení „Politiky z Mexico City“, která brání tomu, aby peníze daňových poplatníků financovaly potratová centra v zahraničí. Je to malá připomínka Ronalda Reagana.*¹⁰⁴

Během svých prezidentských proslovů na politických setkáních republikánských voličů se Trump rovněž uchyloval k výrokům zohledňujícím jeho přístup k řešení otázky potratů na politické úrovni. Jako příklad lze uvést výrok, který Trump pronášel s železnou pravidelností na politických setkáních s voliči, ale prosákl i do dalších projevů i tweetů: „Abych ochránil nevinné životy, vyzval jsem Kongres, aby bezodkladně přijal zákon zakazující extrémně pozdní potrat.“¹⁰⁵ V tomto případě Trump reagoval na nově přijatou legislativu ve státě New York, která umožnila ženám

¹⁰¹ About the Faith and Freedom Coalition, Faith and Freedom Coalition, <https://www.ffcoalition.com/about/> (staženo 23. března 2024).

¹⁰² About the March for Life, The March for Life, <https://marchforlife.org/about-the-march-for-life/> (staženo 23. března 2024).

¹⁰³ Trump's 'Mexico City Policy' or 'Global Gag Rule', *Human Rights Watch*, 14. února 2018, <https://www.hrw.org/news/2018/02/14/trumps-mexico-city-policy-or-global-gag-rule> (staženo 23. března 2024).

¹⁰⁴ Donald Trump, Remarks at the Susan B. Anthony List Campaign for Life Gala, 22. května 2018. *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-susan-b-anthony-list-campaign-for-life-gala> (staženo 2. března 2024).

¹⁰⁵ Donald Trump, Remarks at a "Keep America Great" Rally in Green Bay, Wisconsin, 27. dubna 2019, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-keep-america-great-rally-green-bay-wisconsin> (staženo 2. března 2024).

podstoupit umělé přerušování těhotenství až do 24 týdne v případě, že je ohroženo zdraví matky a v případě, že by plod po narození nepřežil.¹⁰⁶

Trump výroky zařazenými v této kategorii zřetelně používal strategii legitimizace, když se sám prezentoval jednak coby schopný vykonavatel funkce prezidenta, jako člověk, který je schopen splnit své sliby a zároveň jako člověk, který je morálně na výši. V případě této kategorie je rovněž patrná strategie nátlaku, kdy Trump spojuje své prezidentství s ochranou nevinných životů. V případě tohoto období je patrná i třetí strategie, totiž reprezentace a zkreslování informací utvářejících prostředí, ve kterém Trump usiloval o legitimizaci a dosažení svých zájmů, když Trump hovořil o extrémně pozdním potratu bez toho, aby uváděl klíčové informace počínaje hraničním termínem potratu a konče podmínkou, kterou je pro tento zásah splnit. Trump tak posiloval vlastní obraz ochránce nenarozených s tím, že dále prohluboval svou morální identitu. Zároveň usiloval o posílení obrazu leadera schopného jednat.

Období druhé kandidatury na prezidenta

Výroky odkazující na Trumpovu identitu prezidenta nepřekvapivě přetrvaly až do jeho kandidatury k prezidentským volbám v roce 2024. Jako vlastní politický úspěch svého prezidentství Trump následně prezentoval i zrušení Roe v. Wade a v tomto případě je třeba upřesnit, že se tento druh výroku objevoval nejenom v proslovech před vybranou skupinou křesťansky orientovaných posluchačů, ale i během Trumpových meetingů s republikánskými voliči, jakož i během televizních rozhovorů. Zároveň je zde velmi patrná Kayamovou vymezená rétorická taktika „pouze já mohu“.

[K]aždý [republikánský; pozn. L. G.] prezident se snažil zbavit a chtěl se zbavit Roe v. Wade, trvá to 50 let a já jsem byl schopen to udělat a bylo mi velkou ctí to udělat (...) Jsme nyní ve velmi dobré vyjednávací pozici jen díky tomu, co jsem byl schopen udělat.¹⁰⁷

¹⁰⁶ Katie Reilly, „Trump Called for a ‘Late-Term’ Abortion Ban in the State of the Union. Abortion Rights Advocates Are Pushing Back“, *Time*, 6. února 2019, <https://time.com/5522082/donald-trump-state-of-the-union-abortion/> (staženo 20. dubna 2024).

¹⁰⁷ Donald Trump, interview vedla Kaitlan Collins, *Presidential Town Hall*, CNN, 11. května 2023, <https://www.youtube.com/watch?v=rfzOFCf-6jw> (staženo 23. března 2024).

Poslední zvolené období znamenalo další příležitost pro posun na úrovni Trumpovy identity. Za klíčové okamžiky tohoto období lze považovat rozhodnutí ve věci Dobbs v. Jackson Women's Health Organization, které vedlo ke zrušení Roe v. Wade, a následné midterms, jejichž výsledek zdaleka nenaplnil republikánské ambice.¹⁰⁸ V reakci na tyto události se v Trumpově komunikaci začaly objevovat výroky, které Trumpa prezentovaly coby mediátora polarizované společnosti ohledně otázky potratů. Zejména v průběhu televizních interview byly tyto výroky běžné, když Trump na otázky týkající se jeho další potratové politiky reagoval odkazem na potřebu vzájemného konsenzu obou stran kulturní války, tzn. jak zastánců práva na potrat, tak jeho odpůrců. Pokud jde o Trumpovy veřejné proslovy, i zde Trump hovořil o taktické výhodě pro-life příznivců pro vyjednávání o potratové legislativě na úrovni jednotlivých států, přičemž ve významné míře upozorňoval na svůj postoj připouštějící tři výjimky s odkazem na Ronalda Reagana. Přestože se odkazy na Reagana objevovaly již v počátcích Trumpovy kandidatury na prezidenta, v období jeho kandidatury pro volby v roce 2024 nabyl tento motiv další rozměr, když jeho hlavním záměrem bylo poukázat na Trumpův umírněný postoj k potratům.

*Zbavit se Roe v. Wade byla neuvěřitelná věc pro zastánce pro-life, protože ti tak získali něco, s čím mohou vyjednávat. Zastánci pro-life do té doby neměli nic, nemohli dělat nic kvůli Roe. A teď, co se děje a vidím to všude, uzavírají se dohody, budou se uzavírat dohody (...) Já zastávám výjimky: život matky, znásilnění a incest, jako Ronald Reagan zastával výjimky (...) a myslím, že to je skutečně důležité zastávat tyto výjimky, ale mnoho lidí je proti. (...) Chceme udělat to, co je správné pro všechny.*¹⁰⁹

Je zajímavé, že ačkoliv Trump zdůrazňuje takové hodnoty jako víra a rodina, nad samotnými činy znásilnění a incestu se nijak nepozastaví, ani je neodsoudí. Zmínka o nich je v jeho podání pouze součástí programu kampaně.

¹⁰⁸ A disappointing showing for the Republicans in the midterms, *The Economist*, 9. listopadu 2022, <https://www.economist.com/graphic-detail/2022/11/09/a-disappointing-showing-for-the-republicans-in-the-midterms> (staženo 10. dubna 2024).

¹⁰⁹ Trump, interview vedla Kaitlan Collins, *Presidential Town Hall*.

Ve vztahu k otázce potratů lze tuto kategorii celkově shrnout tak, že Trump téma využíval způsobem, který měl v očích voličů, kteří potratovou politiku považují za stěžejní, Trumpa v rámci strategie legitimizace představit jako pro-life politika a dále upevnit jeho obraz jako schopného leadera, který plní své sliby a je schopen učinit klíčové kroky. V Trumpově rétorice jsou patrné i strategie nátlaku a reprezentace, které podporují strategii legitimizace. Trump chce působit dojmem mimořádně kompetentního aktéra pro skupinu voličů, jejímž zájmem je minimálně omezení práva na potrat ve Spojených státech. Ztotožňování se s Reaganem dále funguje jako způsob obhajoby Trumpova vlastního neabsolutního pro-life postoje, když připouští tři výjimky. Takto vymezená Trumpova identita je klíčová pro jeho legitimizaci ze strany voličů s důrazem na ty, jejichž prioritou je boj proti potratům.

4.2.2. Pro-life postoj jako znak morální kvality

Otázka potratů má na americké politické scéně dlouhodobě své místo. Platí tak, že tématu je věnována pozornost jak politiků, tak voličů. Postoj k potratům lze vyjádřit vlastním ztotožněním se s jednou ze skupin zastávajících jeden či druhý postoj, tj. pro-life nebo pro-choice. Vzhledem k principům, které vedou zastánce pro-life k jejich postoji, tj. zejména křesťansky motivované právo na život, jehož stvořitelem je Bůh, který stvořil člověka k obrazu svému, nebo tvrzení, že lidský život začíná početím a nikoliv porodem¹¹⁰, lze říct, že jejich hlavním východiskem je jejich definice správné morálky. Předčasným ukončením těhotenství dochází nutně k hrubému narušení této morálky. Z toho důvodu lze postoj pro-life ze strany zastánců tohoto postoje považovat za konkrétní znak morální kvality.

Do této kategorie jsem zařadila výroky, ve kterých Trump pro-life postoj využíval jako ukazatel morální kvality, případně způsobilosti vykonávat určitou funkci, aktéra, na kterého svým výrokem odkázal, čímž usiloval o jeho, případně svou legitimizaci. Výroky zařazené v této kategorii se týkají jak osobnosti Donalda Trumpa, tak jeho spolupracovníků, straníků, ale i vnějších osobností, jako jsou kandidáti na soudce Nejvyššího soudu. Záměrem těchto výroků je potom posílit pozici vybraného

¹¹⁰ Ed. Mary Szoch, *The Best Pro-life Arguments for Secular Audiences*, Center for Human Dignity at Family Research Council, <https://downloads.frc.org/EF/EF21F56.pdf> (staženo 23. března 2024).

politického aktéra, přesvědčit voliče o jeho morální kvalitě a zároveň tak voliče seznámit s jeho případným budoucím politickým směřováním a tím tak usilovat o jeho legitimitu. I v případě této kategorie je výchozí strategickou funkcí legitimizace, ale i zde platí, že Trump využíval i strategie nátlaku a reprezentace a zkreslování, když pro-life morální kvalitu vybraných politických aktérů dával do kontrastu s často nepravdivými tvrzeními o extrémně liberálním postoji demokratů k otázce.

Období první kandidatury na prezidenta

Zejména v prvním vybraném časovém období prezidentské kampaně k volbám roku 2016 byly výroky z této kategorie velmi časté ve vztahu k uvolněnému místu v senátu Nejvyššího soudu po smrti soudce Antonina Scaliy, kdy Donald Trump pro-life postoj řadil k hlavním kritériím pro výběr kandidáta na tuto pozici. Zatímco z počátku Trump kritérium pro-life postoje nepovažoval za klíčové, s pokročilou kampaní toto kritérium uváděl jako jedno z hlavních. Tento vývoj lze přisoudit i skutečnosti, že soudce Scalia zemřel 13. února 2016¹¹¹, přičemž Trumpův nejasný výrok pochází ze srpna roku 2015, kdy na otázku moderátora pořadu *Meet the Press* NBC News, zda bude pro-life postoj lakmusovým testem pro volbu ústavního soudce, odpověděl:

*Myslím, že se na to určitě zeptám a myslím, že když už to nebude lakmusový test, bude to nápomocné v ohledu mé volby. Mám na mysli to, že chci skvělé soudce, vynikající mozky a tohle mi určitě pomůže.*¹¹²

O sedm měsíců později během tiskové konference, která se uskutečnila 21. března 2016, Trump uvedl pro-life postoj jako první kritérium pro kandidáta na ústavního soudce.¹¹³

Přestože Trump v případě tohoto období používal pro-life postoj jako určující vlastnost kandidátů na soudce Nejvyššího soudu, z hlediska strategických funkcí lze tyto výroky označit za součást strategie legitimizace sebe samotného, když těmito

¹¹¹ Adam Liptak, „Antonin Scalia, Justice on the Supreme Court, Dies at 79“. *The New York Times*, 13. února 2016, <https://www.nytimes.com/2016/02/14/us/antonin-scalia-death.html> (staženo 20. února 2024).

¹¹² Trump, interview vedl Chuck Todd, *Meet the Press*.

¹¹³ Donald Trump, Donald Trump News Conference. *C-SPAN*, 21. března 2016, <https://www.c-span.org/video/?407049-1/donald-trump-news-conference> (staženo 20. února 2024).

stanovisky Trump hovořil o vlastních morálních hodnotách a preferencích vyhovujících požadavkům evangelické komunity a zároveň takto jasně deklaroval své budoucí politické kroky v případě zvolení. Současně takto budoval vlastní kredibilitu.

Období prezidentství

S nástupem do prezidentského úřadu Trump vyzdvihoval pro-life postoj v případech, kdy podporoval kandidáty republikánů před místními volbami, čímž z pozice autority podporoval legitimizaci těchto kandidátů poukazováním na jejich morálku a soulad jejich hodnot s hodnotami konzervativních pro-life voličů. V tomto případě, je možné uvést příklad výroku, kdy hovořil o republikánském kandidátovi na guvernéra Mississippi Tatu Reevesovi: „Tate, pro dobré pracovní podmínky, pro pracovní místa, pro rodiny, pro-life. Tate je skutečný leader v boji za ochranu nenarozených“¹¹⁴. Podobně hovořil o republikánském kandidátovi na guvernéra Louisiany Edwardu Risponeovi: „Eddie Rispone, to musíte pochopit, je pro rodinu, pro-life, pro druhý dodatek a 100 % pro Ameriku.“¹¹⁵

Dále jsem do této kategorie zařadila kódy označující zaprvé výroky, ve kterých Trump vyzdvihoval svůj vlastní postoj pro-life, ale i tentýž postoj svých spolupracovníků a strany, přičemž jako příklad je možné uvést výrok:

*Nyní poprvé od Roe v. Wade má Amerika pro-life prezidenta, pro-life vice prezidenta, pro-life sněmovnu reprezentantů a 25 republikánských států. To je vážně skvělé. To je vážně skvělé. Wow. To je skutečně skvělé.*¹¹⁶

I v tomto případě Trump využívá otázku potratů k posílení vlastního morálního obrazu, jakož i morálního obrazu republikánů, případně Trumpovy administrativy, čímž přispívá strategii legitimizace. Klíčová je skutečnost, že Trump tento výrok pronesl během gala pořádaného pro-life hnutím Susan B. Anthony, tedy před pro-life

¹¹⁴ Donald Trump, President Trump Rally in Tupelo, Mississippi, C-SPAN, 1. listopadu 2019. <https://www.c-span.org/video/?465540-1/president-trump-rally-tupelo-mississippi> (staženo 20. února 2024).

¹¹⁵ Donald Trump, Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Grand Rapids, Michigan 28. března 2019, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-grand-rapids-michigan> (staženo 29. února 2024).

¹¹⁶ Trump, Remarks at the Susan B. Anthony List Campaign for Life Gala.

posluchači. Trumpova sebeidentifikace coby pro-life prezident je tak zřejmým odkazem na jeho morální kvalitu, který směřuje na konkrétní skupinu pro-life voličů. V rámci strategické funkce reprezentace zároveň předkládá informace, které podporují jeho pozici morálního a schopného vůdce.

Zatímco v průběhu Trumpovy kandidatury v roce 2016 byl pro-life postoj ústředním atributem pro vlastní prezentaci kandidáta, v průběhu prezidentsví Trump vyzdvihoval pro-life postoj strany republikánů obecně, přičemž hovořil buď o republikánech, nebo používal označení „my“, čímž zdůrazňoval jednotu, která mimo jiné ohledně základních morálních principů otázky okolo Trumpa panovala. Do této kategorie jsem zahrnula kromě výroků, v jejichž rámci Trump explicitně použil označení pro-life i takové výroky, které tomuto postoji odpovídají. V tomto případě se tato kategorie prolíná s kategorií *Vlastní identita*. Příkladem může být například výrok, jehož varianty Trump pravidelně požíval během svých politických meetingů s republikánskými voliči, případně během setkání křesťanských a pro-life aktivistů.

*Všichni radikální demokraté v prezidentských debatách vyjádřili svou neomezenou podporu extrémně pozdním potratům (...) republikáni věří, že každé dítě je posvátný dar od Boha.*¹¹⁷

V rámci strategie legitimizace v tomto případě Trump staví do protikladu úroveň morálky republikánů postavenou na náboženských hodnotách a morální pokleslost demokratů, čímž se Demokratickou stranu snaží připravit o její legitimitu. V tomto případě Trump opět používá i další strategie, když jednak vykazuje strategii nátlaku, která může vyvolat emocionální odezvu mezi voliči v podobě strachu z budoucnosti a současně zkresluje předávané informace tvrzením o podpoře extrémně pozdních potratů ze strany všech demokratů, čímž přizpůsobuje prostředí pro vlastní úspěch.

¹¹⁷ Donald Trump, Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Colorado Springs, Colorado, 20. února 2020, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-colorado-springs-colorado> (staženo 23. března 2024).

Období druhé kandidatury na prezidenta

V období Trumpovy kandidatury k volbám v roce 2024 se Trump ve svých výrocích zařazených v této kategorii zaměřil opět zejména sám na sebe, případně na svou administrativu. Pro-life postoj vztahoval ke svému prezidentství s tím, že ho využíval nejenom jako znak morální kvality, ale dával jej do souvislosti i s kvalitami výjimečného leadera. V následujícím výroku je patrná strategie nátlaku a legitimizace. Trump zde usiloval o legitimitu tím, že vynesl hrozbu extrémně pozdních potratů. Zároveň usiloval o delegitimizaci demokratické strany křivým obviňováním jejích kandidátů z nemorálních postojů k otázce. I v tomto případě Trump zkresloval informace, které o demokratech svým voličům předával.

Jako nejvíce pro-life prezident v historii budu nadále stát proti podporovatelům pozdních potratů v demokratické straně (...) Budu hrdě chránit nevinné životy tak, jak jsem je chránil během čtyř velmi mocných a silných let.¹¹⁸

V posledním zkoumaném období se Trump v rámci této kategorie omezil pouze na výroky tohoto typu. Trump zde pro-life postoj dává do souvislosti s vlastní osobou, případně se svou prezidentskou administrativou, přičemž svůj pro-life postoj podporuje odkazy na své prezidentské úspěchy. Z toho důvodu došlo v tomto případě k prolnutí kategorie *Pro-life postoj jako znak morální kvality* s kategorií *Vlastní identita*, konkrétně potom v případě kódu označujícího výroky odkazující na Trumpovu identitu prezidenta.

4.2.3. Politický boj

Součástí politické komunikace z pravidla bývá rétorika, která nějakým způsobem zohledňuje politickou konkurenci daného politického aktéra. V našem případě lze aplikovat strategickou funkci legitimizace a delegitimizace, kdy politický aktér využívá vzájemného srovnání s opozičním subjektem k prohloubení vlastní

¹¹⁸ Donald Trump, Republican Presidential Hopefuls Speak in Iowa. 22. dubna 2022, C-SPAN, <https://www.c-span.org/video/?527386-1/republican-presidential-hopefuls-speak-iowa> (staženo 10. dubna 2024).

legitimity, a naopak narušení legitimacy protivníka. Kromě delegitimizace opozice výroky v této kategorii mobilizují voliče, kteří takto snaží zabránit nadcházející hrozbě v podobě extrémně liberální vlády. Trump v tomto případě navázal na novou pravici, která právě otázky rodinných hodnot a sexuality používá nejenom na úrovni rétoriky, ale rovněž coby mobilizační nástroj nebo coby zbraň v politickém boji.¹¹⁹ Součástí této rétoriky je téměř vždy rovněž strategie nátlaku, kdy posluchači čelí dvěma možnostem volby, tj. té správné, volbě morální autority, jejímž tvrzením lze důvěřovat a následovat je, a té nesprávné, totiž morálně zvrhlého oponenta, který představuje hrozbu společnosti, její kultuře a hodnotám. V této kategorii rovněž hraje důležitou roli strategická funkce reprezentace a zkreslování informací a prostředí, ve kterém politický aktér působí. V případě otázky potratů platí, že, ačkoliv nepravdivé, přisouzení extrémně liberálního postoje k potratům opozičním politickým aktérům ze strany autority a legitimacy, fatálně boří morální obraz vybraného politického aktéra v očích těch skupin voličů, pro které je omezení práva na potrat stěžejní politickou otázkou, tzn. zejména pro konzervativní křesťansky orientované voliče, ale i pro další zastánce pro-life postoje. Výroky, které jsou součástí této kategorie, lze označit za součást negativní kampaně, rétorické taktiky předložené Kayamovou, kdy je protikandidát častován negativními výrazy značícími slabost, odkazujícími na pokleslou morálku, případně nekompetenci.¹²⁰ V rámci strategie reprezentace a zkreslování Trump na úkor opozice s oblibou používal překroucená fakta a lživé výroky tak, aby dopomohl vlastnímu politickému zájmu a vlastnímu morálnímu obrazu. Jako příklad výroku lze uvést: „Demokraté se stávají politickou stranou potratů v pokročilém těhotenství, vysokých daní, otevřených hranic a zločinu.“¹²¹

Do této poslední kategorie jsem zahrnula kódy, které označují výroky, v jejichž rámci Trump využil otázku potratů právě k tomu, aby nějakým způsobem očernil, poškodil politického protikandidáta, resp. politickou konkurenci, a poškodil tak jeho legitimitu. Tyto výroky se týkají politických aktérů z řad politické opozice, ale i Trumpových soupeřů a nepřátel z řad Republikánské strany. Záměrem výroků zahrnutých v této

¹¹⁹Rosalind Pollack Petchesky, „Antiabortion, Antifeminism, and the Rise of the New Right“, *Feminist Studies* 7, č. 2 (1981): 206–246, <https://www.jstor.org/stable/3177522> (staženo 3. února 2024).

¹²⁰Kayam, „Donald Trump’s rhetoric. How an anti-political strategy helped him win the presidency“.

¹²¹Donald Trump, Tweets, 31. ledna 2019, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/tweets-january-31-2019> (staženo 29. února 2024).

kategorie je negativně ovlivnit obraz politického aktéra, jak ho vnímají voliči. V této kategorii nejsou nutně zahrnuty pouze kódy označující výroky, které útočí na liberální postoj k potratům politického aktéra, ale i takové výroky, které jakýmkoliv dalším způsobem postoj k potratům, případně vlastní potratovou politiku kritizují.

Období první kandidatury na prezidenta

V prvním vybraném období Trumpovy kandidatury v roce 2016 Trump otázku potratů využíval v politickém boji oproti pozdějším obdobím jen zřídka. V analyzovaných záznamech se tato příležitost objevila pouze dvakrát, přičemž v prvním případě Trump hovořil o Hillary Clintonové a jejím vlivu na potratovou politiku USA ve svém proslovu během konference Koalice víry a svobody. Šlo tedy o příležitost, kdy posluchači jeho projevu byli s největší pravděpodobností křesťanské víry a současně vzhledem k příspěvkům konference patřili k zastáncům pro-life postoje.

*Tohle je to, co by Hillary Clintonová udělala naší zemi (...) Prosadí federální financování na požádání až do okamžiku porodu, což je to, co ona zastává, jak víte.*¹²²

Druhým případem je Trumpova reakce v závěrečné debatě prezidentských kandidátů v roce 2016, kde se vyjádřil k liberálnímu postoji Clintonové k potratům:

*Pokud souzníte s tím, co říká Hillary, můžete vzít dítě a vytrhnout ho z dělohy matky v devátém měsíci těsně před porodem. Můžete říkat, že to je v pořádku, Hillary říká, že to je v pořádku, ale pro mě to v pořádku není.*¹²³

V obou uvedených případech Trump Clintonovou křivě obvinil překroucenou informací postavenou na hlasování Clintonové v Senátu v roce 2003 proti zákazu pozdního potratu. Clintonová své rozhodnutí odůvodnila tím, že plod nemá ústavou daná práva a že každá žena by měla mít možnost ukončit těhotenství kdykoliv v průběhu jeho trvání v případě, že její život je v ohrožení. Tak to ostatně umožňovalo

¹²² Donald Trump, Donald Trump Remarks at Faith and Freedom Coalition Conference, 10. června 2016, C-SPAN, <https://www.c-span.org/video/?410912-4/donald-trump-remarks-faith-freedom-coalition-conference> (staženo 29. února 2024).

¹²³ Donald Trump. *The Final Presidential Debate*, CBSN, 20. října 2016, https://www.youtube.com/watch?v=FZ_G5j9yVIU (staženo 20. prosince 2024).

federálně dané právo na potrat skrze Roe v. Wade.¹²⁴ Trump v tomto případě použil kombinaci všech tří strategií, nátlaku, legitimizace a delegitimizace a reprezentace a zkreslování, když v duchu strategie nátlaku vytvořil hrozbu budoucí možnou prezidentkou zastávající extrémní postoje, k čemuž se přiklonil ke kvalitativnímu zkreslení informací, které o kandidátce posluchačům poskytl. Na úkor demokratické kandidátky se Trump potom přiřivil vlastní legitimizací, když se postavil do přímého rozporu s jejími údajnými postoji k potratům.

Období prezidentství

V období Trumpova prezidentství zaznamenala tato kategorie významný nárůst výroků odsuzujících konkurenční politické aktéry za jejich postoj k potratové otázce. V období prezidentství Trump kritiku demokratů postavenou na jejich liberálním postoji k potratům zahrnoval do svých veřejných proslovů běžně, a to zejména během politických meetingů s republikánskými voliči, ať už během kampaně před kongresovými volbami nebo během vlastní kampaně pro účely prezidentských voleb v roce 2020. Je možné říct, že základním kamenem pro tuto Trumpovu rétoriku a ústředním bodem použitých strategických funkcí se stal nešťastný výrok demokratického guvernéra státu Virginie Ralpa Northama. Northam v mediálním rozhovoru komentoval změnu a zmírnění potratového zákona státu Virginie na příkladu porodu silně poškozeného plodu, případně plodu neschopného života bez podpory. Trump ve své rétorice v duchu strategie zkreslování vypustil tento kontext a podobně jako v případě Clintonové používal překroucenou a nepravdivou verzi výroku. Tuto dezinformaci potom pravidelně zahrnoval do svých veřejných promluv se záměrem delegitimizovat demokraty a současně nátlakem vyvolat v řadách voličů požadovanou emocionální reakci, která by podpořila Trumpovu věc.

V posledních měsících také Demokratická strana agresivně prosazovala extrémně pozdní potraty, umožňující, aby děti byly vyrvány z dělohy jejich matek až do okamžiku porodu. A ve Virginii jdeme nyní o krok dál. Guvernér

¹²⁴ Ben Tinker, „Reality Check: Trump on Clinton allowing abortions ‘in the 9th month, on the final day’“, CNN, 20. října 2016, <https://edition.cnn.com/2016/10/20/politics/donald-trump-hillary-clinton-abortion-fact-check/index.html> (staženo 22. dubna 2024).

*prohlásil, že by dokonce umožnil novorozeně – zabalit do plen, zaopatřit ho, aby mu bylo pohodlně – popravit po porodu.*¹²⁵

Kromě Northama Trump v průběhu kampaně k volbám v polovině funkčního období obviňoval z podpory extrémní formy potratů obdobnými dezinformacemi i další demokratické kandidáty. O Miku Espim, demokratickém senátorovi za stát Mississippi například řekl: „Podpořil zákonnou úpravu, která umožňuje pozdní potrat na požádání“¹²⁶, a o Johnu Belu Edwardsovi, demokratickému guvernérovi za stát Louisiana podobně prohlásil: „Přemýšlejte o tomhle, John Bel – chce otevřené hranice, chce radikální pro-potratovou politiku a miluje falešná zpravodajská média.“¹²⁷

V souvislosti s Demokratickou stranou jako takovou Trump pravidelně využíval následující výrok a jeho varianty, když odkazoval na odklon demokratů od umírněné mainstreamové politiky.

*Prakticky každý významný demokrat nyní podporuje pozdní potraty (...) Demokráté jsou nyní stranou vysokých daní, otevřených hranic, pozdních potratů a upřímně řečeno, jsou stranou socialismu.*¹²⁸

I zde platí, že Trump voličům podsouvá nepravdivou informaci tak, aby poškodil demokraty a jejich legitimitu. Většina demokratů skutečně podporuje právo na potrat umožňující přerušení těhotenství i v jeho pokročilém stupni, jejich motivací je

¹²⁵ Donald Trump, Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Grand Rapids, Michigan, 28. března 2019, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-grand-rapids-michigan> (staženo 20. března 2024).

¹²⁶ Donald Trump, Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Tupelo, Mississippi, 26. listopadu 2018, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-tupelo-mississippi> (staženo 20. března 2024).

¹²⁷ Donald Trump, Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Bossier City, Louisiana, 14. listopadu 2019, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-bossier-city-louisiana> (staženo 20. března 2024).

¹²⁸ Donald Trump, Remarks at a "Keep America Great" Rally in Cincinnati, Ohio 1. srpna 2019, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-keep-america-great-rally-cincinnati-ohio> (staženo 20. března 2024).

nicméně ochrana zdraví a života matky.¹²⁹ Trump naproti tomu v případě potratů nebere zdraví matky v úvahu.

Období druhé kandidatury na prezidenta

Rétorika odsuzující demokraty za jejich liberální postoje k potratům se přelila i do posledního zkoumaného období. Trump nadále používal dezinformace o Northamovi pro vykreslení demokratického potratového radikalismu. Zároveň častěji využíval odkazů na Hillary Clintonovou z roku 2016. V republikánské kampani pro kongresové volby v roce 2022 Trump nadále využíval extrémního pro-choice postoje k dezinformační negativní kampani vůči demokratickým kandidátům ve vybraných státech federace. Obdobně jako v případě kategorie *Vlastní identita* i v případě kategorie *Politický boj* nastala po neúspěchu ve volbách v polovině funkčního období v roce 2022 mírná změna v Trumpově rétorice ve vztahu k demokratům, když kladl vyšší důraz na to, že to jsou právě demokraté, kdo jsou v otázce potratů radikální a nikoliv republikáni. Přestože Trump už v předchozích obdobích upozorňoval na demokratický extrémně liberální postoj k pozdním potratům, nebyla zde tolik patrná naléhavost jako v situaci nastalé po výše zmíněných volbách. V tomto případě jsou jeho výroky při nejmenším náznakem toho, že si Trump uvědomuje, že pro-life kampaň, která vyústila ve zrušení Roe v. Wade, Trumpově a obecně republikánské podpoře mezi voliči škodí. Trump zároveň upustil od vynášení vlastních úspěchů na poli potratové politiky. V ohledu strategických funkcí lze tedy říct, že v tomto případě Trump pracuje zejména se strategií reprezentace a zkreslování, kdy se snaží voličům podsunout pokroucené informace tak, aby výsledkem byla delegitimizace demokratů. Delegitimizace demokratů je potom nástrojem pro legitimizaci republikánů, resp. Trumpa.

Pamatujte si, že demokraté jsou v této otázce [potratů; pozn. L. G.] radikálové, nikoliv my, protože oni jsou ochotni zabít děti v pátém, šestém, sedmém,

¹²⁹ Glenn Kessler, „The GOP claim that Democrats support abortion ‘up to moment of birth’“, *The Washington Post*, 22. září 2022, <https://www.washingtonpost.com/politics/2022/09/22/gop-claim-that-democrats-support-abortion-up-to-moment-birth/> (staženo 22. dubna 2024).

*osmém, devátém měsíci těhotenství, a dokonce po narození, dokonce po narození jsou k tomu ochotni. Takže oni jsou extremisté.*¹³⁰

V rámci třetího zvoleného období se ve vybraných zkoumaných záznamech Trumpovy komunikaci rovněž objevily momenty, kdy kritizoval politické představitele republikánů, přičemž šlo o vzájemně nesouvisející a odlišné případy. V prvním případě Trump obvinil republikánskou senátorku státu Aljaška Lisu Murkowski, která coby jedna ze sedmi republikánských senátorů hlasovala pro odsouzení prezidenta Trumpa po jeho druhém impeachmentu¹³¹, z liberálního postoje k potratům, čímž poukazoval na její morální pokleslost a útočil tak na její legitimitu.

*Lisa Murkowskowski hlasovala za podporu financování pozdních potratů z peněz daňových poplatníků, v devíti měsících. (...) Vzpomínáte na guvernéra z Virginie? Dítě se narodí a potom si sedneme s matkou a zjistíme, co s ním dál. Vzpomínáte si na toho chlapa? To je v podstatě to, co oni schvalují. To je v podstatě to, co dělají a Murkowski hlasovala ve prospěch toho.*¹³²

Druhý případ nastal po volbách v polovině funkčního období v roce 2022, kdy Trump během svého rozhovoru pro televizní stanici NBC News komentoval politický krok republikánského guvernéra státu Florida Rona DeSantise, který přijal zákon zakazující potraty po šestém týdnu těhotenství.¹³³ Na otázku moderátorky, zda by podpořil takový zákon, Trump odpověděl: „Myslím, že to je strašlivá chyba.“¹³⁴

¹³⁰ Donald Trump, Former President Trump Holds Rally in Erie, Pennsylvania. *C-SPAN*, 29. července 2023, <https://www.c-span.org/video/?529529-1/president-trump-holds-rally-erie-pennsylvania> (staženo 20. března 2024).

¹³¹ Matt Berg, „Republican senator who voted to convict Trump speaks out on his third indictment“, *Politico*, 2. srpna 2023, <https://www.politico.com/news/2023/08/02/trump-indictment-republican-reaction-00109359> (staženo 10. dubna 2024).

¹³² Donald Trump, Former President Trump Rally in Anchorage, Alaska, 9. července 2022, *C-SPAN*, <https://www.c-span.org/video/?521436-1/president-trump-rally-anchorage-alaska> (staženo 20. března 2024).

¹³³ Matt Dixon, „Ron DeSantis quietly signs Florida's 6-week abortion ban into law“, *NBC News*, <https://www.nbcnews.com/politics/2024-election/ron-desantis-signs-6-week-abortion-ban-law-florida-rcna78989> (staženo 24. března 2024).

¹³⁴ Donald Trump, interview vedla Kristen Welkerová. *Meet the Press*, NBC News, 17. září 2023. <https://www.youtube.com/watch?v=JOCRo97NoJ8> (staženo 20. března 2024).

Příkladem výroku dramaticky degradujícího případnou budoucnost amerického národa pod jiným vedením, než je to Trumpovo, je následující vize Bidenova prezidentství:

V případě, že by se Joe Biden stal prezidentem, posílená levice by zahájila rozsáhlý útok na americký způsob života. Vy to víte. (...) Chtějí potlačit náboženskou svobodu, nechťejí náboženství, umlčují věřící, indoktrinují vaše děti nenávisťnými a zlovolnými lžemi o naší zemi, dotují pozdní potraty a popravy po narození.¹³⁵

V tomto případě je kromě apelu na nacionalismus Trumpových voličů jasně patrná strategie nátlaku, kdy Trump vynáší hrozbu apokalyptickou budoucností, která obnáší degradaci americké společnosti, kultury, hodnot a náboženství. Trump za pomoci strategie reprezentace a zkreslování voličům předložil informace, které lze jen těžko pominout bez emocí.

4.3. Statistika

Přestože se obsahová analýza, která je zvolenou metodou pro tuto práci, nezakládá na statistických datech, krátce zde shrnu poměry jednotlivých kategorií. Vzhledem k tomu, že ve vybraných časových obdobích byla různá množství zkoumaných záznamů, nebudu zde uvádět konkrétní počty, nýbrž se uchýlím k vyjádření v procentech, které má v tomto případě lepší vypovídající hodnotu (viz Tabulka). Z celkového množství okódovaných a do kategorií rozdělených výroků připadlo nejvyšší procento, tj. 51,6 %, do kategorie *Politický boj*, druhou nejčastější kategorií je potom *Vlastní identita*, do které jsem zařadila 33,2 % shromážděných výroků, poslední kategorie *Pro-life postoj jako znak morální kvality* obsahuje zbývajících 15,2 % výroků. Takto zpřehledněná celková data lze interpretovat tak, že Trump otázku potratů používal zejména k tomu, aby nějakým způsobem očernil svou politickou konkurenci v očích voličů, když nadpoloviční většina patří právě do této kategorie. V tomto případě lze tvrdit, že negativní kampaň převažuje nad dalšími způsoby

¹³⁵ Donald Trump, Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Tulsa, Oklahoma, 20. června 2020, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-tulsa-oklahoma> (staženo 20. března 2024).

použití otázky potratů v Trumpově politické komunikaci. Procento výroků případně do kategorie *Vlastní identita* je rovněž celkem vysoké a v tomto případě napovídá, že Trump potratovou politiku do jisté míry vnímá jako součást své politické identity a jeho postoj k potratům a související činy ho do jisté míry definují a jsou součástí strategie legitimizace. 15,2 % v případě třetí kategorie značí, že Trump má určitou tendenci vyzdvihovat vlastní postoj, postoj své administrativy a svých spolustraníků k potratům, nicméně tato rétorika nepatří k nejpoužívanějším.

Tabulka: Procentuální rozdělení analyzovaných výroků do jednotlivých kategorií a ve stanovených obdobích

	Období 1. kandidatury na prezidenta	Období prezidentství	Období 2. kandidatury na prezidenta	Celkem
Vlastní identita	37,5 %	20,2 %	50,6 %	33,2 %
Pro-life postoj jako znak morální kvality	45,8 %	16,7 %	3,8 %	15,2 %
Politický boj	16,7 %	63,1 %	46,2 %	51,6 %

Zdroj: Autor

Pokud jde o vybraná časová období, tak v případě prvního období Trumpovy kandidatury k prezidentským volbám v roce 2016, připadlo nejvyšší procento výroků, tj. 45,8 %, do kategorie *Pro-life postoj jako znak morální kvality*, druhý nejvyšší podíl, tj. 37,5 % připadlo do kategorie *Vlastní identita* a 16,7 % výroků připadlo do kategorie *Politický boj*. V případě druhého zvoleného období Trumpova prezidentství připadl nejvyšší podíl výroků, tj. 63,1 %, do kategorie *Politický boj*, 20,2 % výroků připadlo do kategorie *Vlastní identita* a konečně 16,7 % výroků připadlo do kategorie *Pro-life postoj jako znak morální kvality*. V posledním zvoleném období Trumpovy kampaně k prezidentským volbám v roce 2024 připadlo 50,6 % výroků do kategorie *Vlastní identita*, 46,2 % výroků připadlo do kategorie *Politický boj* a pouhá 3,8 % výroků připadla do kategorie *Pro-life postoj jako znak morální kvality*.

5. Výsledky

V této části shrnu výsledky analýzy provedené uvedenou metodou a postupy ve vybraných časových obdobích.

5.1. Předvolební kampaň od roku 2015 do listopadu roku 2016

Do předvolební kampaně k prezidentským volbám v roce 2016 Donald Trump vstupoval jako konzervativní kandidát vykazující znaky pravicového populismu a s jistou aurou kontroverze. Trump od počátku své prezidentské kampaně jasně deklaroval svůj pro-life postoj, nicméně vlastní odůvodnění tohoto postoje byla vágní a prezentace jeho představ o budoucnosti legislativy upravující otázku potratů přinejmenším váhavá. Toto tvrzení je možné opřít o Trumpovy reakce na otázky související s potratovou legislativou, když se při mnoha příležitostech zdráhal na tyto otázky poskytovat přímé odpovědi a spíše je odbýval zkratkovitým: „Jsem pro-life se třemi výjimkami.“¹³⁶ Kandidaturu Donalda Trumpa za republikány na pozici amerického prezidenta provázela hlasitá diskuze. Někteří konzervativní představitelé tvrdili, že Trump není ani republikán, ani konzervativec, a to mimo jiné kvůli jeho postoji k umělému přerušování těhotenství. Mnozí upozorňovali na skutečnost, že v minulosti Trump podporoval stranu demokratů¹³⁷, že se veřejně přihlásil k pro-choice postoji a Trumpova údajná podpora organizací zabývajících se plánovaným rodičovstvím rovněž vyvolávala otázky.¹³⁸ Nejistota ohledně Trumpova postoje k potratové otázce vzbudila zvědavost řady médií, jejichž moderátoři mířili své otázky právě na příčiny Trumpova obratu.¹³⁹ Trump z počátku svůj postoj obhajoval neurčitě tím, že prostě nenávidí koncept potratu, nebo že „prožil a viděl mnoho věcí a prošel určitým vývojem“.¹⁴⁰ Svě místo mezi republikány nicméně podporoval

¹³⁶ Trump, interview vedl Chuck Todd, *Meet the Press*.

¹³⁷ Danielle Kurtzleben, „Most of Donald Trump's Political Money Went To Democrats — Until 5 Years Ago“, *npr*, 28. července 2015, <https://www.npr.org/sections/itsallpolitics/2015/07/28/426888268/donald-trumps-flipping-political-donations> (staženo 10. dubna 2024).

¹³⁸ Patrick Svitek, „Cruz Blasts Trump as a Fake Conservative“. *The Texas Tribune*, 16. ledna 2016, <https://www.texastribune.org/2016/01/16/cruz-blasts-trump-fake-conservative/> (staženo 2. března 2024).

¹³⁹ Donald Trump, interview vedl Anderson Cooper, *CNN*. 23. července 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=qIxKYFcCKOA> (staženo 20. prosince 2023).

¹⁴⁰ Trump, interview vedl Chuck Todd, *Meet the Press*.

ztotožňováním se s osobností bývalého prezidenta Ronalda Reagana, který podobně jako Trump svůj postoj k otázce potratů změnil. Stejně tak Trump odkazoval na Reagana, jakož i na další republikány, v souvislosti se třemi výjimkami, tj. znásilnění, incest a život matky, které v průběhu prezidentské kampaně v roce 2016 spojoval se svým pro-life postojem.¹⁴¹ Tímto krokem Trump podporoval svou kredibilitu a následně legitimitu v očích voličů. Zřetelnější důvod pro svůj pro-life postoj Trump přednesl během konference Koalice víry a svobody, politicky aktivní náboženské neziskové organizace, kde Trump v úvodu své řeči odkázal na posvátnost života, když prezentoval své politické cíle a hodnoty.¹⁴²

Otázka potratů v průběhu první kandidatury Trumpa nepatřila k hlavním tématům, kterým by kandidát věnoval pozornost. Trump sám téma nevyhledával, nezmiňoval ho během svých politických meetinků a jeho pozornost k otázce byla zpravidla přivedena až dotazem ze strany publika, případně redaktora, nebo novináře. Nízká pozornost věnovaná otázce potratů nicméně v prezidentské kampani v roce 2016 platila pro toto předvolební období obecně například na rozdíl od předvolebních kampaní pro volby v roce 2012¹⁴³, kdy byla otázka potratů ústředním tématem kampaně jak republikánského kandidáta Mitta Romneyho, tak demokratického kandidáta a úřadujícího prezidenta Baracka Obamy.¹⁴⁴

Jedním z významných témat prezidentské kampaně v roce 2016 bylo obsazení volného místa v senátu Nejvyššího soudu po smrti soudce Antonina Scaliy, který zemřel dne 13. února 2016. Otázka obsazení volného místa soudce se tak rázem stala jednou z těch, které daly Trumpovi příležitost zvýšit svoji hodnotu v očích pro-life voličů. Na otázky reportérů týkající se navrhovaných kandidátů na volné místo, Trump jako první kritérium zpravidla zmiňoval postoj pro-life a až poté následovala

¹⁴¹ Donald Trump, Republican Debate Spin Room in Manchester, New Hampshire, *C-SPAN*, 6. února 2016, <https://www.c-span.org/video/?404259-1/republican-debate-spin-room-manchester-hampshire> (staženo 15. prosince 2023).

¹⁴² Donald Trump, Donald Trump Remarks at Faith and Freedom Coalition Conference, 10. června 2016. *C-SPAN*, <https://www.c-span.org/video/?410912-4/donald-trump-remarks-faith-freedom-coalition-conference> (staženo 29. února 2024).

¹⁴³ Molly Redden, „Abortion unusually absent from election as Trump and Clinton stay quiet“, *The Guardian*, 28. října 2016, <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/28/abortion-us-election-issues> (staženo 3. března 2024).

¹⁴⁴ Julie Rovner, „Why Abortion Has Become Such A Prominent Campaign Issue“, *npr*, 5. listopadu 2012, <https://www.npr.org/sections/health-shots/2012/11/05/164185767/why-abortion-has-become-such-a-prominent-campaign-issue> (staženo 10. dubna 2024).

taková kritéria jako odbornost a zkušenosti.¹⁴⁵ Zatímco v počátcích jeho kandidatury nebyl pro-life postoj coby klíčové kritérium kandidáta na soudce Nejvyššího soudu v podání Trumpa zcela zřetelný¹⁴⁶, což lze přisoudit i skutečnosti, že Scalia zemřel až v průběhu kampaně, s postupující kampaní se Trumpovy výroky v souvislosti s Nejvyšším soudem ustálily na pro-life kandidátech, v jejichž případě Trump otevřeně připouštěl, že v případě jejich jmenování dojde ke zrušení Roe v. Wade.¹⁴⁷ Trump tak deklaroval vlastní morální hodnoty čímž se legitimizoval v očích pro-life voličů a zároveň tak v řadách pro-life voličů vyvolával naději na zrušení nenáviděného rozhodnutí. Jak ostatně zhodnotili Abramowitz a McCoyová, Trump používal otázku obsazení volného místa soudce coby mobilizační nástroj, kterým se snažil oslovit zejména voliče z řad evangelikálů, pro které tato otázka představovala klíčové téma voleb.¹⁴⁸ Kategorie *Pro-life postoj jako znak morální kvality* obsahuje v tomto období nejvyšší počet výroků, a to zejména odkazujících podobně jako u Trumpa na morální kvalitu kandidátů na soudce a odkazujících na jejich budoucí rozhodování v případě jejich jmenování. Z tohoto výsledku je zřejmé, že Trump otázku obsazení volného místa v senátu Nejvyššího soudu vnímal v souvislosti s potraty jako prioritu pro jeho potenciální voliče. Jeho cílem v tomto období bylo získat funkci prezidenta, motivací strategie legitimizace tak bylo přimět voliče k jeho volbě a otázka potratů se ukázala být funkčním nástrojem.

V období prezidentské kampaně v roce 2016 Trump otázku potratů používal v politickém boji výhradně k útokům na protikandidátku z řad demokratů Hillary Clintonovou, čímž usiloval o její delegitimizaci. Tento motiv se sice v Trumpově rétorice podle shromážděných materiálů začal objevovat už v červnu roku 2016, nicméně nešlo o časté případy vzhledem ke skutečnosti, že Trump, jak už jsem uvedla výše, téma sám od sebe neotevíral a proti Clintonové využíval jiných kontroverzí. K nejvýraznějšímu útoku vůči Clintonové Trump v souvislosti s otázkou přistoupil až během závěrečné politické debaty uváděné televizní stanicí CBSN, když moderátor

¹⁴⁵ Donald Trump, Donald Trump at Regent University's Presidential Candidate Forum, *C-SPAN*, 24. února 2016, <https://www.c-span.org/video/?405439-1/donald-trump-regent-university-presidential-candidate-forum> (staženo 20. prosince 2023).

¹⁴⁶ Trump, interview vedl Chuck Todd, *Meet the Press*.

¹⁴⁷ Trump, *The Final Presidential Debate*, CBSN.

¹⁴⁸ Abramowitz, „United States: Racial Resentment, Negative Partisanship, and Polarization in Trump's America“.

položil otázku o obsazení volného místa v senátu Nejvyššího soudu. V reakci na otázku Trump vykreslil apokalyptickou budoucnost pro americké děti, když lživě obvinil Clintonovou z prosazování extrémní formy potratů v devátém měsíci těhotenství. Své obvinění doprovodil silně negativně zabarveným výrokem, když reagoval: „Pokud se budete řídit tím, co říká Hillary, můžete v devátém měsíci vytrhnout dítě z matčiny dělohy těsně před porodem.“¹⁴⁹ Kromě toho, že Trump zvolil dezinformaci k pošpinění Clintonové, zároveň přistoupil k silně negativně zabarvenému výrazu „vytrhnout z dělohy“. Trumpův výrok lze označit za extrémní, nepravdivý a kandidát ho nezasadil do jakéhokoliv kontextu. Výrok může být příkladem rétorické taktiky hyperboly a negativity podle Kayamové¹⁵⁰ a zároveň náleží do strategie nátlaku a zkreslování. Trumpovi lze přisoudit snahu o demonizaci Clintonové a zároveň jejím prostřednictvím i strany demokratů. Tak, jak ji vykreslil Trump, by Clintonová v čele USA přinesla apokalyptickou budoucnost, ve které pro křesťansky motivované voliče tak důležitá posvátnost života nemá ochránce.

5.2. Období prezidentství a prezidentské kampaně v roce 2020

Trump z počátku svého prezidentství neotálel a přistoupil k plnění svých předvolebních slibů, když 31. ledna 2017 nominoval konzervativního kandidáta Neila Gorsucha na pozici soudce Nejvyššího soudu.¹⁵¹ Hned z počátku svého prezidentství Trump rovněž přijal Politiku z Mexico City¹⁵², která se stala výrazným tématem v jeho veřejných projevech a součástí jeho strategie vlastní legitimizace. V této souvislosti Trump vyzdvihoval i skutečnost, že peníze amerických daňových poplatníků nebudou nadále financovat potraty v zahraničí.¹⁵³ Výroky zmiňující prosazenou politiku cílily zejména na skupiny občanů, které považují otázku potratů za klíčovou a které tento krok ocení zejména z pohledu morálky, nicméně v tomto

¹⁴⁹ Trump, *The Final Presidential Debate*, CBSN.

¹⁵⁰ Kayam, „Donald Trump’s rhetoric. How an anti-political strategy helped him win the presidency“.

¹⁵¹ Julie Hirschfeld Davis a Mark Landler, „Trump Nominates Neil Gorsuch to the Supreme Court“, *The New York Times*, 31. ledna 2017, <https://www.nytimes.com/2017/01/31/us/politics/supreme-court-nominee-trump.html> (staženo 10. dubna 2024).

¹⁵² „What is the Mexico City Policy?“, *CBS News*, 23. ledna 2017, <https://www.cbsnews.com/news/what-is-the-mexico-city-policy/> (staženo 10. dubna 2024).

¹⁵³ Donald Trump, President Trump Remarks at Congressional Republican Retreat. *C-SPAN*, 26. ledna 2017, <https://www.c-span.org/video/?422829-1/president-trump-remarks-congressional-republican-retreat> (staženo 20. března 2024).

případě Trump narazil i na ekonomickou stránku věci. Potratová politika Trumpovy administrativy se následně stala nedílnou součástí Trumpovy rétoriky s odkazem na jeho prezidentské úspěchy a kroky na tomto poli. Trump se tak voličům prezentoval jako schopný, kompetentní, legitimní leader, který dokáže zastávat konkrétní hodnoty. Přestože se Trump nezdřáhal na svou potratovou politiku odkazovat během svých veřejných proslovů, v případě odpovědí na položené otázky ze strany novinářů a moderátorů Trump odpovídal nejasně a vyhýbavě. Šlo zejména o otázky týkající se zákonné úpravy potratů, která by stanovila konkrétní hranici provádění zákroků, případně se otázky zaměřovaly na Trumpův postoj k potratové legislativě v některých republikánských státech. Tyto otázky souvisely s vlnou potraty omezující legislativy, kdy řada republikánských států, například Alabama, Louisiana, Georgia nebo Kentucky, v roce 2019 přistoupila k významnému omezení práva na potrat.¹⁵⁴ Trump na tyto otázky zpravidla reagoval tak, že odkázal na budoucí stanovisko jeho administrativy, případně odpověděl v obecné rovině bez toho, aby se k tématu skutečně vyjádřil. Tento jeho postup lze vykládat tak, že si sám v těchto otázkách nebyl jistý a jasně formulovaná odpověď z úst prezidenta by znamenala určité stanovisko a podporu konkrétní politice. To by například v případě, že by podpořil federální zákaz potratu po dvacátém týdnu těhotenství, mohli někteří voliči z řad pro-life zastánců vnímat jako nedostatečné a Trumpa pak jako příliš liberálního. Projevuje se zde tedy strategie reprezentace a zkreslování, kdy Trump zamlčuje některé informace tak, aby jeho legitimita nedošla k újmě před pro-life voliči.

Oproti prvnímu zkoumanému období se v Trumpově rétorice častěji nacházely náznaky republikánské jednoty, pokud jde o ideologickou oporu jejich pro-life postoje. Častěji se rovněž vyskytovaly prvky negativního stranictví, čemuž významně přispěla Trumpem šířená dezinformace postavená na výroku guvernéra Virginie Northama, která se stala s podobně lživým tvrzením o extrémních postojích demokratů k potratům obecně jádrem Trumpovy potratové rétoriky na politických setkáních s republikánskými voliči. Křesťanská rétorika, která byla v prvním období patrná v souvislosti s potraty pouze během Trumpových vystoupení při křesťanských

¹⁵⁴ K.K. Rebecca Lai, „Abortion Bans: 9 States Have Passed Bills to Limit the Procedure This Year“, *The New York Times*, 29. května 2019, <https://www.nytimes.com/interactive/2019/us/abortion-laws-states.html> (staženo 10. dubna 2024).

summitech, případně při setkáních pro-life skupin, se v případě druhého zvoleného období přelila do Trumpovy rétoriky během jeho veřejných proslovů na republikánských meetincích. Svou rétorikou Trump obviňoval Demokratickou stranu a její členy nejenom z extrémně liberálního postoje k otázce potratů, ale i z neúcty k životu, coby posvátnému daru od Boha a z morální pokleslosti. Republikánskou stranu naproti tomu velebil za její úctu k životu, kterou pároval s náboženskou svobodou, svobodou držet zbraně nebo silnou rodinou.¹⁵⁵ Otázku potratů Trump používal v negativní kampani i vůči demokratickému kandidátovi Joe Bidenovi. Ve srovnání s Clintonovou Trump používal v období této kampaně téma potratů častěji, přičemž Bidena zasazoval do kontextu stokrát omílané dezinformace o extrémně pozdních potratech¹⁵⁶, což Bidenovi v souvislosti s otázkou přisuzovalo obdobné amorální vlastnosti jako Clintonové a přispívalo k jeho delegitimizaci. V souvislosti s Bidenem Trump nicméně rovněž zmiňoval, že budoucí prezident podpoří financování pozdních potratů z peněz daňových poplatníků. Tento argument lze vnímat jako apel na morálku voličů a rovněž jako projev strategie nátlaku, kdy Trump vynáší hrozbu budoucího úpadku společnosti.

S příchodem prezidentské kampaně k volbám v roce 2020 se mohlo z počátku zdát, že otázka potratů bude významným tématem těchto voleb vzhledem k tomu, že Trump během svého prezidentství do senátu Nejvyššího soudu nominoval dva konzervativní soudce Neila Gorsuche a Bretta Kavanaugh (ke konci svého funkčního období novinoval ještě třetí soudkyni Amy Coney Barrettovou).¹⁵⁷ Do situace nicméně významně zasáhla počátkem roku 2020 pandemie koronaviru. Tato skutečnost neznamená, že by téma potratů zmizelo z rétoriky politických kampaní, nicméně čas a pozornost věnovaný této otázce byl kratší ze zřejmých důvodů vážnosti nastalé situace.

¹⁵⁵ Donald Trump, Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Montoursville, Pennsylvania, 20. května 2019, *The American Presidency Project*, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-montoursville-pennsylvania> (staženo 20. března 2024).

¹⁵⁶ Remarks at a Virtual Tele-Rally in Potomac Falls, Virginia 20. září 2020. *The American Presidency Project*. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-virtual-tele-rally-potomac-falls-virginia> (staženo 20. dubna 2024).

¹⁵⁷ Kumar, Anita. „Trump’s legacy is now the Supreme Court“. *Politico* [online]. 26. září 2020. <https://www.politico.com/news/2020/09/26/trump-legacy-supreme-court-422058> (staženo 10. dubna 2024).

V tomto období měly nejvyšší zastoupení výroky z kategorie *Politický boj*. I z této skutečnosti lze vyvodit, že hlavním cílem Trumpovy potratové rétoriky v období jeho prezidentství bylo kromě prezentace vlastních úspěchů poškození opoziční strany útoky na morálku demokratů a její delegitimizace. Druhými nejčastějšími výroky byly ty z kategorie *Vlastní identita*. V tomto případě je zřejmé, že Trump hojně využíval svých politických úspěchů na poli potratové politiky právě k oslovení voličů a pro posílení vlastní legitimacy.

5.3. Předvolební prezidentská kampaň pro rok 2024

Po prohraných volbách v roce 2020 Trump navázal svou rétorikou v souvislosti s potraty na své předchozí vzorce. V případě posledního zvoleného období převažovaly výroky zařazené do kategorie *Vlastní identita*, které následovaly výroky zařazené v kategorii *Politický boj*. To naznačuje, že ve vztahu k voličům Trump nejvíce čerpal ze svých zkušeností a úspěchů nabytých ve funkci prezidenta Spojených států, o které opíral svou strategii legitimizace. V tomto období se Trump uchýlil k rétorické taktice „jenom já mohu“ vymezené Kayamovou, čímž nadále podporoval svůj obraz schopného leadera jedinečných schopností s nepopíratelným přínosem, který plní své sliby. Trump nadále pokračoval se svou dezinformační negativní kampaní proti demokratům, přičemž v jeho rétorice pořád převažovaly odkazy na virginského guvernéra Northama a bývalou prezidentskou kandidátku Clintonovou. Trump s oblibou připomínal jejich závěrečnou debatu před prezidentskými volbami v roce 2016.¹⁵⁸ Kromě těchto dvou příkladů nicméně Trump kritizoval demokraty spíše obecně, než že by se zaměřoval na konkrétního kandidáta.

Novým prvkem v Trumpově rétorice se stal útok proti vlastním spolustraníkům z řad republikánů. V případě Murkowski je nicméně potřeba o senátorce smýšlet jako o zástupkyni opozice vzhledem k důvodům Trumpovy ofenzivy. Druhý případ Trumpova odsouzení republikánského představitele je nicméně jiného druhu. Tento následoval po zrušení *Roe v. Wade* 24. června 2022 a následném republikánském

¹⁵⁸ Former President Trump Campaigns for Michigan Republicans. *C-SPAN* [online]. 1. října 2022. <https://www.c-span.org/video/?522963-1/president-trump-campaigns-michigan-republicans>. (staženo 20. března 2024).

neúspěchu ve volbách v polovině funkčního období, kdy tento vývoj byl přisuzován právě zrušení práva na potrat na federální úrovni.¹⁵⁹ V reakci na tento neúspěch se Trump snažil prezentovat své postoje k potratům způsobem, který jej činil smířlivějším a umírněnějším, než byl například Ron DeSantis, republikánský guvernér Floridy, kterého Trump zkritizoval za podpis zákona o zákazu potratů po šestém týdnu těhotenství.¹⁶⁰ Svůj umírněnější postoj Trump podpíral zejména odkazy na své přesvědčení o třech výjimkách, zároveň často hovořil o možnosti vyjednávání mezi stranami s tím, že podle něj pro-life zastánci byli dosud v nevýhodě a až zrušení Roe v. Wade jim dalo vyjednávací možnosti. Přestože se Trump takto jevil otevřenější kompromisu, jeho rétorika vůči demokratům zůstala nadále obdobného charakteru, kdy útočil na jejich morálku. Zároveň pravidelně poukazoval na skutečnost, že to nejsou republikáni, kdo je radikální, ale demokraté se svou podporou pozdních potratů. Coby obhajoba Trumpova počínání na poli otázky potratů rovněž působí Trumpovo pravidelné odkazování na údajnou podporu odborníků v oblasti práva, kteří podle Trumpa považovali za správné, aby se legislativní úprava potratů vrátila do pravomoci států federace.¹⁶¹ Tento faktor lze považovat za součást strategie legitimizace, když jeho účelem je podpořit vlastní jednání vnější autoritou.

Pokud jde příčiny Trumpova pro-life postoje, oproti minulému období došlo k výraznému omezení náboženských odkazů na posvátný lidský život. Tento odkaz se po volbách v roce 2022 objevil ve zkoumaném vzorku záznamů pouze jednou, a to v případě Trumpova vystoupení během konference Koalice víry a svobody.¹⁶²

Klíčovým prvkem Trumpovy rétoriky k oslovení voličů byl v tomto případě tedy odkaz na úspěchy z jeho prezidentské minulosti, dále jeho nově nabytá identita mediátora, který dokáže na poli potratů mezi znesvářenými stranami vyjednat kompromis a konečně přetrvávající morální dno Demokratické strany.

¹⁵⁹ Ewall-Wice, Sarah, Huey-Burns, Kaitlin. „Abortion access proved to be a powerful force in 2022 midterm elections“. CBS News [online]. 11. listopadu 2022.

<https://www.cbsnews.com/news/abortion-law-2022-midterm-elections/> (staženo 15. dubna 2024).

¹⁶⁰ Full Trump Interview: 'I don't consider us to have much of a democracy right now'. NBC News. 17. září 2023. <https://www.youtube.com/watch?v=JOCRo97NoJ8>

¹⁶¹ Trump, Former President Trump Holds Rally in Erie, Pennsylvania. C-SPAN.

¹⁶² Donald Trump, Donald Trump Speaks at Faith and Freedom Coalition Conference, C-SPAN, 24. června 2023, <https://www.c-span.org/video/?528898-1/donald-trump-speaks-faith-freedom-coalition-conference> (staženo 20. března 2024).

Závěr

Za použití analytického nástroje strategických funkcí Chiltona a Schäffnerové bylo obsahovou analýzou možné odpovědět na výzkumnou otázku a současně potvrdit v úvodu stanovenou hypotézu, totiž že Donald Trump otázku potratů ve své rétorice používal primárně k vlastní legitimizaci, k legitimizaci svých spolupracovníků a zároveň k delegitimizaci svých protivníků.

Analýzou výroků Donalda Trumpa v období mezi lety 2015 a 2023 tato práce došla ke třem kategoriím výroků: *Vlastní identita*, *Pro-life postoj jako znak morální kvality* a *Politický boj*. Tyto kategorie byly stanoveny na základě dvou faktorů: 1) podle politického aktéra, kterého se daná skupina výroků týká, tj. samotného Trumpa, Trumpových spolupracovníků, případně dalších spřízněných osob nebo zástupců opozice, a na kterého Trump svými výroky odkazoval a 2) podle funkce výroků ve smyslu legitimizace a delegitimizace a podle předpokládaného vlivu dané skupiny výroků na voliče. V případě jednotlivých kategorií tak lze shrnout, že ústředním aktérem kategorie *Vlastní identita* je Donald Trump. Výroky zařazené v této kategorii potom měly prezentovat Trumpa jako schopného, kompetentního, pro-life kandidáta, který má v ohledu otázky potratů blízko k republikánské tradici, na kterou odkazoval ztotožňováním se s republikánskou ikonou Ronaldem Reaganem, a následně jako pro-life prezidenta, který je skutečným zastáncem pro-life hodnot, což dokazuje vlastními politickými kroky na poli potratové politiky, ale zároveň v souvislosti s otázkou vnímá společenskou polarizaci a snaží se o její zmírnění. Kategorie *Pro-life postoj jako znak morální kvality* zahrnuje výroky, kterými Trump hovořil o sobě, o svých spolustranících z řad republikánů, případně o osobnostech, jejichž kvality chtěl vyzdvihnout. To platí zejména v případě kandidátů na soudce Nejvyššího soudu, jejichž výběr zpravidla podložil odkazem na jejich pro-life postoj. Trumpovy výroky tak jednak vypovídaly o vybraných kandidátech, ale i o něm samotném. Zejména v průběhu první prezidentské kandidatury byla tato skutečnost mimořádně důležitá, protože Trump zdůrazňováním pro-life postoje, aby kritéria pro výběr kandidáta, prezentoval pro-life skupinám vlastní rozhodnutí na poli potratové politiky jednat v jejich zájmu. Pro-life postoj kandidáta rovněž pro pro-life voliče znamenal určitý znak morální kvality vzhledem ke skutečnosti, že jejich postoj pramení z morálních

a náboženských hodnot. Záměrem těchto výroků tak bylo přesvědčit voliče o morálních kvalitách kandidátů, co se ochrany nenarozených týká. Kromě morálních kvalit výroky rovněž do jisté míry referovaly o politických postojích aktérů. Do třetí kategorie *Politický boj* byly zařazeny výroky, které se týkaly v převážné většině případů Demokratické strany a jejích představitelů a ve výjimečných případech i Trumpových protivníků z řad republikánů. Záměrem těchto výroků bylo prezentovat tyto aktéry tak, aby v očích voličů přišli o legitimitu. K dosažení kýženého efektu Trump hojně využíval lživých a zavádějících tvrzení v rámci strategie reprezentace a zkreslování, když opoziční aktéry obviňoval z podpory extrémně pozdních potratů a představoval je tak coby morálně pokleslé jedince, kteří nemají úctu k životu. Trump využíval motiv potratů proti opoziční straně demokratů způsobem, který ji pro voliče morálně a zejména křesťansky založené činil nevolitelnou a zároveň tyto voliče strategií nátlaku mobilizoval. Společným záměrem zkoumaných výroků je tak dosažení legitimacy v očích voličů a získání jejich podpory pro své současné ale i budoucí politické kroky. Cílovými posluchači této rétoriky potom byli bělošští evangelikálové, kteří patří k hlavním zastáncům pro-life postoje ve Spojených státech a současně tvoří nepominutelný podíl republikánských voličů. To je patrné i ze skutečnosti, že Trump vystupoval se svými projevy i během konferencí a obdobných příležitostí pořádaných nábožensky orientovanými skupinami.

V ohledu strategických funkcí se v případě výroků Donalda Trumpa souvisejících s potraty nelze omezit pouze na strategii legitimizace a delegitimizace, ale je potřeba vzít v úvahu i zbývající dvě strategie. Jak už jsem uvedla výše, strategii nátlaku Trump využíval v hojné míře v boji proti konkurentům, kdy se neštítel tyto obviňovat z apokalyptické budoucnosti a morální pokleslosti, čímž aktivizoval voliče zastávající zejména křesťanské hodnoty. Podobně tomu bylo v případě strategie reprezentace a zkreslování, kdy Trump za účelem delegitimizace politických konkurentů a následné legitimizace vlastní osoby předkládal voličům kvalitativně nedostatečné informace tak, aby výsledné prostředí prospívalo jeho vlastním zájmům.

Pokud jde o vývoj kategorií ve zkoumaných obdobích, nejvýznamnější změny nastaly v případě kategorie *Vlastní identita*. V případě kategorie *Vlastní identita* je v období Trumpova prezidentství patrná skutečnost, že Trump si uvědomuje mobilizační potenciál otázky potratů. Zatímco v období první prezidentské kampaně jsou

Trumpovy výroky v souvislosti s otázkou celkem umírněné a neobjevují se často, v období prezidentství a zejména v období prezidentské kampaně k volbám v roce 2020 se výroky, v jejichž ústředí stojí otázka potratů objevují pravidelně. Trump své výroky zároveň zpravidla doprovázel křesťanskými motivy a hodnotami, čemuž se v případě první prezidentské kampaně vyhýbal. Tento vývoj pramení ze skutečnosti, že Trump se na poli potratové politiky začal činit hned z počátku svého funkčního období. V období Trumpova prezidentství rovněž ubylo výroků o jeho postoji s třemi výjimkami, tj. násilnění, život matky a incest. Určitý vývoj kategorie *Vlastní identita* zaznamenala i v období druhé kandidatury na prezidenta po rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization* a po neúspěchu republikánů v midterms. Nejvíce patrná je změna na úrovni třech výjimek, které Trump opět začal zahrnovat do své rétoriky, když se prezentoval jako umírněná verze pro-life politika, který se snaží o dosažení konsenzu na úrovni právní úpravy potratů. Rovněž kategorie *Politický boj* zaznamenala v průběhu zkoumaného období vývoj. Zatímco v období první prezidentské kampaně Trump svými výroky útočil pouze na protikandidátku Hillary Clintonovou, a to pouze výjimečně během řízených rozhovorů nebo debaty, v období prezidentství a zejména v období prezidentské kampaně v roce 2020 Trump útočil prostřednictvím motivu potratů na představitele Demokratické strany pravidelně během svých politických meetinků a výroky obsahující odkazy na otázku lze považovat za součást jeho řečnické rutiny. Trump demokraty obviňoval z podpory extrémně pozdních potratů a z vraždění nemluvňat a kladl je tak do kontrastu s Republikánskou stranou, která věří v posvátnost života. Tato rétorika přetrvala i do období další prezidentské kampaně s tím rozdílem, že Trump z pozice mediátora, do které se sám pasoval, ve svých proslovech upozorňoval na to, že republikáni nejsou extremisté, ale že jsou to právě demokraté, kteří zastávají extrémní postoje k otázce.

V případě kategorie *Pro-life postoj jako znak morální kvality* také nastal vývoj. V prvním zkoumaném období se výroky této kategorie týkaly především Trumpových kandidátů na soudce Nejvyššího soudu. Výroky zařazené do této kategorie tak jednak hovořily o morálních postojích kandidátů, o morálních postojích Trumpa, a dále o předpokládaných rozhodnutích kandidátů v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu a o Trumpově politickém směřování na poli otázky. V období Trumpova

prezidentství Trump vyzdvihoval jednak svůj pro-life postoj a potom pro-life postoj republikánů jako takových, jakož i jednotlivých republikánských kandidátů. V tomto případě tyto výroky poukazovaly na morální kvality všech zainteresovaných a současně vypovídaly o jejich politických preferencích a záměrech. Konkrétně Republikánskou stranu Trump v souvislosti s otázkou potratů prezentoval jako jednotnou. V posledním zkoumaném období výroky této kategorie ubyly. Odkazy na pro-life prezidenta a pro-life republikány se stále objevovaly, nicméně výrazně méně než v předchozích obdobích. Podobně jako v případě kategorie *Vlastní identita* lze tento vývoj přisoudit republikánskému neúspěchu v midterms, za jehož příčinu je pokládáno zrušení záruky práva na potrat na federální úrovni.

Summary

Using the analytical tool of Chilton and Schäffner's strategic functions, the analysis was able to confirm the hypothesis stated in the introduction, namely that Donald Trump used the abortion issue in his rhetoric in a first place to legitimize himself, to legitimize his associates and to delegitimize his opponents.

Through a content analysis of Donald Trump's statements between 2016 and 2023, this paper identified three categories of statements: *the Self-Identity*, *the Pro-life Stance as a Sign of a Moral Quality*, and *the Political Fight*. These categories were determined on the basis of two factors: 1) the political actor to whom the certain group of statements referred, and 2) the function of these statements in terms of legitimization and delegitimization and the presumed influence of a given set of statements on voters. In terms of individual categories, we can assume that the central political actor of the *Self-Identity* category is Donald Trump. Statements included in this category were supposed to represent Trump as a capable, competent, pro-life candidate, who is aligned with the Republican tradition, to which he referred by identifying with the Republican icon Ronald Reagan, and afterwards as a pro-life president, who is a true advocate of pro-life values, which he proves by his political steps in the field of abortion policy, but he also realizes social polarization regarding the abortion issue and tries to water it down. The *Pro-life Stance as a Sign of Moral Quality* category included statements in which Trump talked about himself, his fellow Republican Party members, or people whose qualities he wanted to underline. This

applies especially to Supreme Court judicial nominees, whose selection Trump usually based on a reference to their pro-life stance. Trump's statements thus referred about his nominees, but also about him. Especially during the first presidential candidacy, this fact was particularly important, because by emphasizing the pro-life stance as a criterion for selecting a candidate, Trump presented pro-life groups with his own commitment to advocating their interests in the field of abortion policy. The pro-life position of the candidate also implied a certain moral quality for pro-life voters given that their position on abortions was rooted in moral and religious values. The goal of these statements thus was to persuade electorate about moral qualities of candidates, when it comes to protecting the unborn. In addition to moral qualities, the statements also reported on the political stances of the actors. The third category, *Political Fight*, included statements concerning the Democratic Party and its leaders and, in rare cases, Trump's Republican opponents. The intention of these statements was to present these actors in such a way that they would lose legitimacy in the eyes of voters. In order to achieve the desired effect, Trump used extensively false and misleading statements as part of a strategy of representation and misrepresentation, accusing opposition actors of supporting extremely late-term abortions and thus presenting them as morally low individuals who have no respect for life. Trump used the abortion motif against the opposition Democratic Party in a way that made it unelectable to moral and especially Christian voters, while at the same time mobilizing those voters through a strategy of coercion. The common purpose of analyzed statements is thus to achieve legitimacy in the eyes of the voters and to gain their support for Trump's current and future political campaign. The target audience for this rhetoric was white evangelicals, who belongs to the main proponents of the pro-life position in the United States and who also make up a significant proportion of Republican voters. This is also evident from the fact that Trump has also made speeches during conferences and similar organized by religious groups.

In terms of strategic functions, however, the strategy of legitimization and delegitimization cannot be limited in this case, but the other two must also be taken into account. The strategy of coercion Trump has used extensively in his fight against his political competitors, accusing them of an apocalyptic future and moral decadence, and the strategy of representation and misrepresentation, whereby Trump, primarily

in order to delegitimize his political opponents and subsequently legitimize himself, has presented qualitatively inadequate information to his voters in such a way that the resulting environment benefits his own interest.

In terms of the development of the categories in the periods analyzed, the most significant changes occurred in the case of the *Self-Identity* category. In the case of the *Self-Identity* category, the fact that Trump is aware of the mobilizing potential of the abortion issue. While during the first presidential campaign Trump's statements on the issue are quite moderate and do not appear frequently, during the presidency and especially during the 2020 presidential campaign period, the abortion statements appear regularly. Trump has usually accompanied his statements with Christian themes and values, something he avoided in the case of the first presidential campaign. This development is based on the fact that Trump took actions on abortion policy early in his term. During his presidency, Trump has used less of statements about his position with three exceptions, i.e. rape, the life of the mother and incest. The *Self-Identity* category saw some evolution during his second run for the presidency after the Supreme Court's decision to overturn *Roe v. Wade* and after the Republicans' failure in the midterms. The most noticeable change is at the level of the three exceptions, which Trump has again begun to include in his rhetoric, presenting himself as a moderate version of a pro-life politician seeking to build consensus on abortion legislation.

The *Political Fight* category also evolved over the period analyzed. Whereas during the first presidential campaign Trump only attacked his opponent Hillary Clinton with his statements during controlled interviews or debates, during the presidency and especially during the 2020 presidential campaign Trump attacked Democratic Party representatives regularly during his political meetings through abortion rhetoric, and statements containing references to the issue can be considered part of his rhetorical routine. Trump has accused Democrats of supporting extremely late-term abortions and of murdering babies, placing them in contrast to the Republican Party, which believes in the sanctity of life. This rhetoric persisted into the next presidential campaign, except that Trump, in his speeches, from the position of a mediator, which he himself occupied, pointed out that the Republicans were not extremists, but that it was the Democrats who held extreme positions on the issue.

In the case of the category *Pro-life stance as a sign of moral quality*, there has also been an evolution. In the first period examined, statements in this category concerned primarily Trump's Supreme Court nominees. Thus, the statements included in this category spoke, first, about the moral attitudes of the nominees, second, about Trump's moral attitudes, and third, about the nominees' anticipated decisions in the Supreme Court Senate and Trump's policy direction on the issue. During the Trump's presidency, Trump has emphasized both his pro-life stance and then the pro-life stance of Republicans as a whole, as well as individual Republican candidates. In this case, these statements pointed out to the moral qualities of all involved, but also to their policy preferences and intentions. Specifically, the Republican Party was presented by Trump as united on the issue of abortion. Statements in this category declined in the last period examined. References to pro-life president and pro-life Republicans still appeared, but significantly fewer than in previous periods. As with the *Self-Identity* category, this development can be attributed to the Republican failure in the midterms, which is thought to be due to the *Roe v. Wade* overturn.

Použitá literatura

Primární zdroje

- Roll Call Vote 117th Congress - 2nd Session. S. 4132. United States Senate. 11. května 2022. https://www.senate.gov/legislative/LIS/roll_call_votes/vote1172/vote_117_2_00170.htm (staženo 23. července 2024).
- Trump, Donald. Donald Trump News Conference. *C-SPAN*. 21. března 2016. <https://www.c-span.org/video/?407049-1/donald-trump-news-conference> (staženo 20. února 2024).
- Trump, Donald. Former President Trump Campaigns for Michigan Republicans. *C-SPAN*. 1. října 2022. <https://www.c-span.org/video/?522963-1/president-trump-campaigns-michigan-republicans>. (staženo 20. března 2024).
- Trump, Donald. Former President Trump Holds Rally in Erie, Pennsylvania. *C-SPAN*. 29. července 2023 <https://www.c-span.org/video/?529529-1/president-trump-holds-rally-erie-pennsylvania> (staženo 20. března 2024).
- Trump, Donald. Former President Trump Rally in Anchorage, Alaska 9. července 2022. *C-SPAN*. <https://www.c-span.org/video/?521436-1/president-trump-rally-anchorage-alaska> (staženo 20. března 2024).
- Trump, Donald. Interview vedl Anderson Cooper. *CNN*. 23. července 2015. <https://www.youtube.com/watch?v=q1xKYFcCKOA> (staženo 20. prosince 2023).
- Trump, Donald. Interview vedl Chuck Todd. *Meet the Press*. NBC News. 17. srpna 2015. https://www.youtube.com/watch?v=-GwG1_TkhQI (staženo 20. února 2024).
- Trump, Donald. Interview vedla Kaitlan Collins. *Presidential Town Hall*. CNN. 11. května 2023. <https://www.youtube.com/watch?v=rfzOFCf-6jw> (staženo 23. března 2024).
- Trump, Donald. Interview vedla Kristen Welkerová. *Meet the Press*. NBC News. 17. září 2023. <https://www.youtube.com/watch?v=JOCRo97NoJ8> (staženo 20. března 2024).
- Trump, Donald. President Trump Remarks at Congressional Republican Retreat. *C-SPAN*. 26. ledna 2017. <https://www.c-span.org/video/?422829-1/president-trump-remarks-congressional-republican-retreat> (staženo 20. března 2024).
- Trump, Donald. Rally in Tupelo, Mississippi. *C-SPAN*. 1. listopadu 2019. <https://www.c-span.org/video/?465540-1/president-trump-rally-tupelo-mississippi> (staženo 20. února 2024).
- Trump, Donald. Regent University's Presidential Candidate Forum. *C-SPAN*. 24. února 2016. <https://www.c-span.org/video/?405439-1/donald-trump-regent-universitys-presidential-candidate-forum> (staženo 20. prosince 2023).
- Trump, Donald. Remarks at a "Keep America Great" Rally in Cincinnati, Ohio. 1. srpna 2019. *The American Presidency Project*. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-keep-america-great-rally-cincinnati-ohio> (staženo 2. března 2024).

Trump, Donald. Remarks at a "Keep America Great" Rally in Green Bay, Wisconsin. 27. dubna 2019. *The American Presidency Project*.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-keep-america-great-rally-green-bay-wisconsin> (staženo 2. března 2024).

Trump, Donald. Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Bossier City, Louisiana 14. listopadu 2019. *The American Presidency Project*.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-bossier-city-louisiana> (staženo 20. března 2024).

Trump, Donald. Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Colorado Springs, Colorado. 20. února 2020. *The American Presidency Project*.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-colorado-springs-colorado23>. března 2024).

Trump, Donald. Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Grand Rapids, Michigan 28. března 2019. *The American Presidency Project*.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-grand-rapids-michigan> (staženo 20. března 2024).

Trump, Donald. Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Montoursville, Pennsylvania 20. května 2019. *The American Presidency Project*.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-montoursville-pennsylvania> (staženo 20. března 2024).

Trump, Donald. Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Tupelo, Mississippi 26. listopadu 2018. *The American Presidency Project*.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-tupelo-mississippi> (staženo 20. března 2024).

Trump, Donald. Remarks at a "Make America Great Again" Rally in Tulsa, Oklahoma 20. června 2020. *The American Presidency Project*.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-make-america-great-again-rally-tulsa-oklahoma> (staženo 20. března 2024).

Trump, Donald. Remarks at a Virtual Tele-Rally in Potomac Falls, Virginia 20. září 2020. *The American Presidency Project*.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-virtual-tele-rally-potomac-falls-virginia> (staženo 20. dubna 2024).

Trump, Donald. Remarks at Faith and Freedom Coalition Conference 10. června 2016. *C-SPAN*. <https://www.c-span.org/video/?410912-4/donald-trump-remarks-faith-freedom-coalition-conference> (staženo 29. února 2024).

Trump, Donald. Remarks at Faith and Freedom Coalition Conference. *C-SPAN*. 24. června 2023. <https://www.c-span.org/video/?528898-1/donald-trump-speaks-faith-freedom-coalition-conference> (staženo 20. března 2024).

Trump, Donald. Remarks at the Susan B. Anthony List Campaign for Life Gala. 22. května 2018. *The American Presidency Project*.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-susan-b-anthony-list-campaign-for-life-gala> (staženo 2. března 2024).

Trump, Donald. Republican Debate Spin Room in Manchester, New Hampshire. *C-SPAN*. 6. února 2016. <https://www.c-span.org/video/?404259-1/republican-debate-spin-room-manchester-hampshire> (staženo 15. prosince 2023).

Trump, Donald. Republican Presidential Hopefuls Speak in Iowa. 22. dubna 2022. *C-SPAN*. <https://www.c-span.org/video/?527386-1/republican-presidential-hopefuls-speak-iowa> (staženo 10. dubna 2024).

Trump, Donald. The Final Presidential Debate. *CBSN*. 20. října 2016. https://www.youtube.com/watch?v=FZ_G5j9yVIU (staženo 20. prosince 2024).

Trump, Donald. Tweets. 31. ledna 2019. *The American Presidency Project*. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/tweets-january-31-2019> (staženo 29. února 2024).

Sekundární zdroje

Abramowitz, Alan. *The Great Alignment : Race, Party Transformation, and the Rise of Donald Trump*. New Haven, London: Yale University Press, 2018.

Cap, Piotr. *The Language of Fear. Communicating Threat in Public Discourse*. London: Palgrave Macmillan, 2017.

Conley, Richard S., *Donald Trump and American Populism*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2020.

Drisko, James a Tina Maschi. *Content Analysis*. New York: Oxford University Press, 2016.

Chilton, Paul a Christina Schäffner. „Discourse and politics“. in *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*. ed. Teun A. Van Dijk. London: SAGE Publications Ltd, 2011, 303–330. <https://doi.org/10.4135/9781446289068> (staženo 5. července 2024).

Chilton, Paul. *Analysing Political Discourse : Theory and Practice*. London: Routledge, 2004.

Křeček, Jan. *Politická komunikace*. Praha: Grada, 2013.

Mudde, Cas. *The Populist Radical Right: A Reader*. Abingdon: Routledge, 2017.

Sclafani, Jennifer. *Talking Donald Trump : A Sociolinguistic Study of Style, Metadiscourse, and Political Identity*. London: Routledge, 2018.

Schubert, Christoph. „Donald Trump’s „Fake News“ Agenda. A Pragmatic Account of Rhetorical Delegitimation“. in *Linguistic Inquiries into Donald Trump’s Language. From „Fake News“ to „Tremendous Success“*. ed. Ulrike Schneider a Matthias Eitelmann. London: Bloomsbury Academic, 2020, 196–214.

Whitehead, Andrew L. a Samuel L. Perry. *Taking America Back for God. Christian Nationalism in the United States*. New York: Oxford University Press, 2020.

„Public Opinion on Abortion. Views on abortion, 1995-2024“. *Pew Research Center*. 13. května 2024. <https://www.pewresearch.org/religion/fact-sheet/public-opinion-on-abortion/> (staženo 23. července 2024).

„Trump in 1999: ‘I am Very Pro-Choice’“. *NBCNews*. 8. července 2015. <https://www.nbcnews.com/meet-the-press/video/trump-in-1999-i-am-very-pro-choice-480297539914> (staženo 25. října 2023).

„What is the Mexico City Policy?“. *CBS News*. 23. ledna 2017. <https://www.cbsnews.com/news/what-is-the-mexico-city-policy/> (staženo 10. dubna 2024).

A disappointing showing for the Republicans in the midterms. *The Economist*. 9. listopadu 2022. <https://www.economist.com/graphic-detail/2022/11/09/a-disappointing-showing-for-the-republicans-in-the-midterms> (staženo 10. dubna 2024).

Abramowitz, Alan a Jennifer McCoy. „United States: Racial Resentment, Negative Partisanship, and Polarization in Trump’s America“. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. č. 681 (leden 2019): 137-156. <https://www.jstor.org/stable/26966203> (staženo 26. prosince 2023).

Background on School Prayer. *Religious Action Center*. <https://rac.org/background-school-prayer> (staženo 20. dubna 2024).

Berg, Matt. „Republican senator who voted to convict Trump speaks out on his third indictment“. *Politico*. 2. srpna 2023. <https://www.politico.com/news/2023/08/02/trump-indictment-republican-reaction-00109359> (staženo 10. dubna 2024).

Brenan, Megan a Lydia Saad. „Record Share of U.S. Electorate Is Pro-Choice and Voting on It“. *Gallup*. 13. července 2024. <https://news.gallup.com/poll/645836/record-share-electorate-pro-choice-voting.aspx> (staženo 23. července 2024).

Brenan, Megan. „One in Four Americans Consider Abortion a Key Voting Issue“. *Gallup*. 7. července 2020. <https://news.gallup.com/poll/313316/one-four-americans-consider-abortion-key-voting-issue.aspx> (staženo 10. ledna 2024).

Center for Human Dignity at Family Research Council. The Best Pro-life Arguments for Secular Audiences. Ed. Mary Szoch. <https://downloads.frc.org/EF/EF21F56.pdf> (staženo 23. března 2024).

Dixon, Matt. „Ron DeSantis quietly signs Florida's 6-week abortion ban into law“. *NBC News*. <https://www.nbcnews.com/politics/2024-election/ron-desantis-signs-6-week-abortion-ban-law-florida-rcna78989> (staženo 24. března 2024).

Draper, Robert. „Ted Cruz’s Evangelical Gamble“. *The New York Times*. 26. ledna 2016. <https://www.nytimes.com/2016/01/31/magazine/ted-cruzs-evangelical-gamble.html> (staženo 22. března 2024).

Ewall-Wice, Sarah, Huey-Burns, Kaitlin. „Abortion access proved to be a powerful force in 2022 midterm elections“. *CBS News*. 11. listopadu 2022.

<https://www.cbsnews.com/news/abortion-law-2022-midterm-elections/> (staženo 15. dubna 2024).

Faith and Freedom Coalition. About the Faith and Freedom Coalition. <https://www.ffcoalition.com/about/> (staženo 23. března 2024).

Ferguson, Thomas, Benjamin I. Page, Jacob Rothschild, Arturo Chang a Jie Chen. „The Roots of Right-Wing Populism: Donald Trump in 2016“. *International Journal of Political Economy* 29. č. 2 (2020): 102–123. <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1080/08911916.2020.1778861> (staženo 12. prosince 2024).

Fung, Brian. „Twitter bans President Trump permanently“. *CNN*. 19. ledna 2021. <https://edition.cnn.com/2021/01/08/tech/trump-twitter-ban/index.html> (staženo 15. dubna 2024).

Goren, Paul a Christopher Chapp. „Moral Power: How Public Opinion on Culture War Issues Shapes Partisan Predispositions and Religious Orientations“. *The American Political Science Review* 111. č. 1 (2017): 110–128. <https://www-jstor-org.ezproxy.is.cuni.cz/stable/26288983?sid=primo&seq=2> (staženo 10. ledna 2024).

Gorski, Philip. „Why evangelicals voted for Trump. A critical cultural sociology“. *American Journal of Cultural Sociology* 5. (2017): 338–354. <https://doi.org/10.1057/s41290-017-0043-9> (staženo 22. března 2024).

Greenhouse, Linda a Reva B. Siegel. „Before (and After) Roe v. Wade: New Questions About Backlash“. *The Yale law journal* 120, č. 8 (červen 2011): 2028–2087, <https://www.jstor.org/stable/41149586> (staženo 25. října 2023).

Hartig, Hannah, Andrew Daniller, Scott Keeter a Ted Van Green. „3. Demographic profiles of Republican and Democratic voters“. *Pew Research Center*. 12. července 2022. <https://www.pewresearch.org/politics/2023/07/12/demographic-profiles-of-republican-and-democratic-voters/> (staženo 22. dubna 2024).

Hidalgo-Tenorio, Encarnación a Miguel-Ángel Benítez-Castro. „Trump’s populist discourse and affective politics, or on how to move ‘the People’ through emotion“. *Globalisation, Societies and Education* 20. č. 2 (2022): 86–109. <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1080/14767724.2020.1861540> (staženo 12. ledna 2024).

Hirschfeld Davis, Julie a Mark Landler. „Trump Nominates Neil Gorsuch to the Supreme Court“. *The New York Times*. 31. ledna 2017. <https://www.nytimes.com/2017/01/31/us/politics/supreme-court-nominee-trump.html> (staženo 10. dubna 2024).

Choi, Annette a Denvan Cole. „See where abortions are banned and legal — and where it’s still in limbo“. *CNN*. 23. července 2024. <https://edition.cnn.com/us/abortion-access-restrictions-bans-us-dg/index.html> (staženo 24. července 2024).

Jung, Cindy. „The Trump Exception: Christian Morals and the Presidency“. *Harvard International Review* 37. č. 4 (2016): 7–9. <https://www.jstor.org/stable/26445608> (staženo 21. března 2024).

Kapur, Sahil a Frank Thorp V. „Senate Republicans block Democratic bill codifying Roe v. Wade abortion protections“. *NBC News*. 11. července 2024.

<https://www.nbcnews.com/politics/congress/senate-republicans-block-democratic-bill-codifying-roe-v-wade-abortion-rcna161016> (staženo 23. července 2024).

Kayam, Orly. „Donald Trump’s rhetoric. How an anti-political strategy helped him win the presidency“. *Language and Dialogue* 2, č. 8 (2018):183-208. <https://doi.org/10.1075/ld.00012.kay> (staženo 27. prosince 2023).

Kessler, Glenn. „The GOP claim that Democrats support abortion ‘up to moment of birth’“. *The Washington Post*. 22. září 2022. <https://www.washingtonpost.com/politics/2022/09/22/gop-claim-that-democrats-support-abortion-up-to-moment-birth/> (staženo 22. dubna 2024).

Kracauer, Siegfried. „The Challenge of Qualitative Content Analysis“. *The Public Opinion Quarterly* 16. č. 4 (1952-1953): 631-642. <https://www.jstor.org/stable/2746123> (staženo 29. února 2024).

Kreitzer, Rebecca J. „Politics and Morality in State Abortion Policy“. *State Politics and Policy Quarterly* 15. č. 1 (2015): 41-66. https://www.jstor.org/stable/24643821?searchText=&searchUri=&ab_segments=&searchKey=&refreqid=fastly-default%3A0806c3c73d74c6892ad2a8929d6f951b&seq=4 (staženo 5. prosince 2023).

Kumar, Anita. „Trump’s legacy is now the Supreme Court“. *Politico*. 26. září 2020. <https://www.politico.com/news/2020/09/26/trump-legacy-supreme-court-422058> (staženo 10. dubna 2024).

Kurtzleben, Danielle. „Most of Donald Trump's Political Money Went To Democrats — Until 5 Years Ago“. *npr*. 28. července 2015. <https://www.npr.org/sections/itsallpolitics/2015/07/28/426888268/donald-trumps-flipping-political-donations> (staženo 10. dubna 2024).

Lai, K.K. Rebecca. „Abortion Bans: 9 States Have Passed Bills to Limit the Procedure This Year“. *The New York Times*. 29. května 2019. <https://www.nytimes.com/interactive/2019/us/abortion-laws-states.html> (staženo 10. dubna 2024).

Liptak, Adam. „Antonin Scalia, Justice on the Supreme Court, Dies at 79“. *The New York Times*. 13. února 2016. <https://www.nytimes.com/2016/02/14/us/antonin-scalia-death.html> (staženo 20. února 2024).

Marietta, Morgan, Tyler Farley, Tyler Cote a Paul Murphy. „The Rhetorical Psychology of Trumpism: Threat, Absolutism, and the Absolutist Threat“. *The Forum* 15. č. 2 (2017): 313–332. <https://doi.org/10.1515/for-2017-0019> (staženo 13. ledna 2024).

Martí, Gerardo. „The Unexpected Orthodoxy of Donald J. Trump: White Evangelical Support for the 45th President of the United States.“ *Sociology of religion* 80. č. 1 (2019): 1–8. <https://doi.org/10.1093/socrel/sry056> (staženo 21. března 2024).

Martin, Jonathan a Maggie Haberman. „With a Slur for Ted Cruz, Donald Trump Further Splits Voters“. *The New York Times*. 12. února 2016.

<https://www.nytimes.com/2016/02/13/us/politics/with-a-slur-for-ted-cruz-donald-trump-further-splits-voters.html> (staženo 22. března 2024).

Martínez, Jessica a Gregory A. Smith. „How the faithful voted: A preliminary 2016 analysis“. *Pew Research Center*. 9. listopadu 2016.

<https://www.pewresearch.org/short-reads/2016/11/09/how-the-faithful-voted-a-preliminary-2016-analysis/> (staženo 20. března 2024).

Methodology. „How Does the Gallup Poll Social Series Work?“. *Gallup*.

<https://www.gallup.com/175307/gallup-poll-social-series-methodology.aspx> (staženo 23. července 2024).

Mollan, Simon a Beverly Geesin. „Donald Trump and Trumpism: Leadership, Ideology and Narrative of the Business Executive Turned Politician“. *Organization* 27. č. 3 (2020): 405-418. <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1177/1350508419870901> (staženo 12. prosince 2023).

Mudde, Cas. „The Populist Zeitgeist“. *Government and Opposition* 39. č. 4 (2004): 541-563. <https://www.jstor.org/stable/44483088> (staženo 20. března 2024).

Neate, Rupert. „Donald Trump Announces US Presidential Run with Eccentric Speech“. *The Guardian*. 16. června 2015. <https://www.theguardian.com/us-news/2015/jun/16/donald-trump-announces-run-president> (staženo 25. října 2023).

Pollack Petchesky, Rosalind. „Antiabortion, Antifeminism, and the Rise of the New Right“. *Feminist Studies* 7. č. 2 (1981): 206-246.

<https://www.jstor.org/stable/3177522> (staženo 3. února 2024).

Public Opinion on Abortion. *Pew Research Center*. 17. května 2022.

<https://www.pewresearch.org/religion/fact-sheet/public-opinion-on-abortion/> (staženo 11. ledna 2024).

Redden, Molly. „Abortion unusually absent from election as Trump and Clinton stay quiet“. *The Guardian*. 28. října 2016.

<https://www.theguardian.com/world/2016/oct/28/abortion-us-election-issues> (staženo 3. března 2024).

Reilly, Katie. „Trump Called for a ‘Late-Term’ Abortion Ban in the State of the Union. Abortion Rights Advocates Are Pushing Back“. *Time*. 6. února 2019.

<https://time.com/5522082/donald-trump-state-of-the-union-abortion/> (staženo 20. dubna 2024).

Rovner, Julie. „Why Abortion Has Become Such A Prominent Campaign Issue“.

NPR. 5. listopadu 2012. <https://www.npr.org/sections/health-shots/2012/11/05/164185767/why-abortion-has-become-such-a-prominent-campaign-issue> (staženo 10. dubna 2024).

Rye, B. J. a Angela Underhill. „Pro-choice and Pro-life Are Not Enough: An Investigation of Abortion Attitudes as a Function of Abortion Prototypes“. *Sexuality and Culture* 24 (2020): 1829–1851. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12119-020-09723-7> (staženo 5. prosince 2023).

Sandelowski, Margarete. “Focus on research methods: Whatever happened to qualitative description?” . *Research in nursing & health* 23. č. 4 (2000): 334-340.

<https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/pdf/10.1002/1098->

240X%28200008%2923%3A4%3C334%3A%3AAID-NUR9%3E3.0.CO%3B2-G (staženo 29. února 2024).

State Government Trifectas. *270towin*. <https://www.270towin.com/content/state-government-trifectas> (staženo 24. července 2024).

Stokes, Bruce. „The Decline of the City Upon a Hill“. *Foreign Affairs*. 17. října 2022. <https://www.foreignaffairs.com/united-states/decline-city-upon-hill> (staženo 25. října 2023).

Susan B. Anthony. Pro-life. America. About Susan B. Anthony Pro-Life America. <https://sbaprolife.org/about> (staženo 23. března 2024).

Svitek, Patrick. „Cruz Blasts Trump as a Fake Conservative“. *The Texas Tribune*. 16. ledna 2016. <https://www.texastribune.org/2016/01/16/cruz-blasts-trump-fake-conservative/> (staženo 2. března 2024).

The 2020 PRRI Census of American Religion. *PRRI*. 7. října 2021. <https://www.prrri.org/research/2020-census-of-american-religion/> (staženo 4. února 2024).

The March for Life. About the March for Life. <https://marchforlife.org/about-the-march-for-life/> (staženo 23. března 2024).

Tinker, Ben. „Reality Check: Trump on Clinton allowing abortions ‘in the 9th month, on the final day’“. *CNN*. 20. října 2016. <https://edition.cnn.com/2016/10/20/politics/donald-trump-hillary-clinton-abortion-fact-check/index.html> (staženo 22. dubna 2024).

Trump's 'Mexico City Policy' or 'Global Gag Rule'. *Human Rights Watch*. 14. února 2018. <https://www.hrw.org/news/2018/02/14/trumps-mexico-city-policy-or-global-gag-rule> (staženo 23. března 2024).

Walters, Suzanna Danuta. „In Defense of Identity Politics“. *Signs* 43. č. 2 (2018): 473-488. <https://www.jstor.org/stable/26553011> (staženo 3. února 2024).

White Evangelicals See Trump as Fighting for Their Beliefs, Though Many Have Mixed Feelings About His Personal Conduct. *Pew Research Center*. 12. března 2020. <https://www.pewresearch.org/religion/2020/03/12/white-evangelicals-see-trump-as-fighting-for-their-beliefs-though-many-have-mixed-feelings-about-his-personal-conduct/> (staženo 10. ledna 2024).

Woolley, John a Gerhard Peters. *The American Presidency Project*. <https://www.presidency.ucsb.edu>.

Wurgler, Emily a Clem Brooks. „Out of Step? Voters and Social Issues in U.S. Presidential Elections“. *The Sociological Quarterly* 55. č. 4 (2014): 683–704. <https://www-tandfonline-com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/full/10.1111/tsq.12070> (staženo 5. ledna 2024).

Ye Hee Lee, Michelle. „Donald Trump’s Claim He Evolved into ‘Pro-life’ Views, Like Ronald Reagan“. *The Washington Post*. 31. března 2016. <https://www.washingtonpost.com/news/fact-checker/wp/2016/03/31/donald-trumps-claim-he-evolved-into-pro-life-views-like-ronald-reagan/> (staženo 12. prosince 2023).

Seznam příloh

Příloha: Přehled kódů řazených podle počtu zařazených výroků od nejpočetnějších po nejméně početné zastoupení (tabulka)